

REPUBLIKA SLOVENIJA

**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA
KMETIJSKE TRGE IN RAZVOJ PODEŽELJA

Sektor za neposredna plačila
Dunajska cesta 160, Ljubljana

PREGLED OBVEZNOSTI UPRAVIČENCEV DO PLAČIL ZA IZVAJANJE UKREPA KMETIJSKO- OKOLJSKA-PODNEBNA PLAČILA (KOPOP) V OBODBJU 2019 – 2020

Februar, 2019

Dokument predstavlja zgolj informativni pripomoček za upravičence do plačil KOPOP ter kmetijske svetovalce, glede katerega agencija ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

KAZALO

POLJEDELSTVO IN ZELENJADARSTVO.....	1
POZ_KOL: Petletni kolobar – obvezna zahteva	1
POZ_NMIN: Nmin analiza – obvezna zahteva	3
POZ_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva	4
POZ_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) – izbirna zahteva	6
POZ_FFMS: Uporaba protiinsektnih mrež – izbirna zahteva	7
POZ_FFVS: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih – izbirna zahteva	8
POZ_MEHZ: Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov – izbirna zahteva	10
POZ_KONZ: Konzervirajoča obdelava tal – izbirna zahteva.....	11
POZ_ZEL: Ozelenitev njivskih površin – izbirna zahteva	12
POZ_NEP: Neprezimni medonosni posevki – izbirna zahteva	14
HMELJARSTVO	16
HML_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru – obvezna zahteva	16
HML_NMIN: Nmin analiza – obvezna zahteva.....	17
HML_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva	18
HML_KOMP: Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja – izbirna zahteva.....	20
HML_BIOV: Uporaba biorazgradljivih vrvic – izbirna zahteva.....	21
SADJARSTVO	22
SAD_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov – obvezna zahteva	22
SAD_EKGN Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi – izbirna zahteva	24
SAD_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije – izbirna zahteva.....	25
SAD_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi) – izbirna zahteva	27
SAD_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino – izbirna zahteva.....	28
VINOGRADNIŠTVO	30
VIN_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov - obvezna zahteva	30
VIN_EKGN Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi – izbirna zahteva	32
VIN_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami) – izbirna zahteva	33
VIN_INSK: Opustitev uporabe insekticidov – izbirna zahteva.....	34
VIN_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino – izbirna zahteva	35
VIN_MEDV: Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino – izbirna zahteva.....	37
TRAJNO TRAVINJE I	39
TRZ_I_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjenege nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – obvezna zahteva	39
TRZ_I_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva.....	41

TRZ_I_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva	43
TRZ_I_OSIL: Opustitev silaže – izbirna zahteva	44
TRAJNO TRAVINJE II	45
TRZ_II_OSIL: Opustitev silaže – obvezna zahteva.....	45
TRZ_II_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – izbirna zahteva ...	47
TRZ_II_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva.....	49
POSEBNI TRAVIŠČNI HABITATI	51
HAB_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 30. junija – obvezna zahteva.....	51
HAB_ORGG: Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini – obvezna zahteva.....	53
HAB_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva	55
HAB_NPAS: Za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – izbirna zahteva ...	56
TRAVIŠČNI HABITATI METULJEV	58
MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15. junijem in 15. septembrom – obvezna zahteva	58
MET_NPAS: Za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – obvezna zahteva	60
MET_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva	62
HABITATI PTIC VLAŽNIH EKSTENZIVNIH TRAVNIKOV	63
VTR_KOS: Košnja ni dovoljena pred 1. avgustom - obvezna zahteva	63
VTR_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika - izbirna zahteva	65
STELJNIKI	67
VODNI VIRI	69
VOD_ZEL: Ozelenitev njivskih površin – obvezna zahteva	69
VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih - obvezna zahteva	71
VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki - izbirna zahteva.....	73
VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) - izbirna zahteva.....	75
OHRANJANJE HABITATOV STRMIH TRAVNIKOV	76
GRBINASTI TRAVNIKI.....	78
REJA DOMAČIH ŽIVALI NA OBMOČJU POJAVLJANJA VELIKIH ZVERI	80
KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi in elektromrežami.....	80
KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja.....	82
KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi	83
PLANINSKA PAŠA	84
KRA_CRED: Paša po čredinkah na planini.....	84
KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem	86
VISOKODEBELNI TRAVNIŠKI SADOVNJAKI.....	88
OHRANJANJE MEJIC	90
REJA LOKALNIH PASEM, KI JIM GROZI PRENEHANJE REJE	91
OHRANJANJE RASTLINSKIH GENSKIH VIROV, KI JIM GROZI GENSKA EROZIJA	93

GEN_SOR: Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin.....	93
GEN_SEME: Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin	96
OSTALE OBVEZNOSTI UPRAVIČENCA	98
SPLOŠNI POGOJI TER MINIMALNE ZAHTEVE	98
INFORMIRANJE IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI O AKTIVNOSTIH, KI PREJEMAJO PODORO PRP 2014-2020.....	98
OBSEG POVRŠIN.....	99
VLAGANJE ZAHTEVKOV	99
DOSTOP DO DOKUMENTACIJE	99

POLJEDELSTVO IN ZELENJADARSTVO

Operacija Poljedelstvo in zelenjadarstvo (POZ) se izvaja na GERK z vrstama rabe »1100 – njive« in »1170 – jagode na njivi«. Upravičenci morajo izvajati obe obvezni zahtevi, lahko pa izberejo tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije. Izbirne zahteve je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezni zahtevi, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezni zahtevi. Na spletnih straneh ministrstva in agencije so objavljena tehnološka navodila za izvajanje posameznih zahtev te operacije.

POZ_KOL: Petletni kolobar – obvezna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se izboljša rodovitnost in struktura tal, poveča mikrobiološka aktivnost tal in varuje tla pred škodljivimi vplivi vremena (zaskorjenost, izguba vlage, erozija). Z ustrezno zastavljenim kolobarjem se preprečuje izpiranje hranil v podtalje in pomembno vpliva na manjšo zapleveljenost, manjšo prisotnost škodljivcev ter povzročiteljev bolezni.

Opis:

Kolobar je vsako leto treba izvajati na vseh njivskih površinah, katerih velikost je večja ali enaka 0,1 ha. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na vseh njivskih površinah, in sicer v obsegu površin vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

V zahtevo morajo biti kot glavni posevek vključene najmanj tri različne kmetijske rastline, pri čemer so žita in koruza lahko v kolobarju največ trikrat, koruza pa nikoli ne sme biti na istem GERK zaporedoma. Zelenjadnice in njivska zelišča so v petletni kolobar lahko vključene vsako leto, pri čemer morajo biti v kolobar vključene najmanj tri različne zelenjadnice oziroma najmanj tri različna njivska zelišča kot glavni posevek. Trava in travno deteljne mešanice so v kolobar lahko vključene največ trikrat, pri čemer se različne vrste trav in travno deteljnih mešanic štejejo kot ena kmetijska rastlina v kolobarju.

Jare in ozimne kmetijske rastline se štejejo kot ena kmetijska rastlina v kolobarju, prav tako se različni posevki koruze (koruza za zrnje, silažna koruza in sladka koruza) štejejo kot ena kmetijska rastlina v kolobarju. Praha in kmetijske rastline, ki so upravičene do podpore iz shem neposrednih plačil, vendar zanje ni možno uveljavljati zahteve POZ_KOL so lahko sestavni del kolobarja, vendar upravičenec za njih ne pridobi plačila. Zasnova kolobarja in kmetijska rastlina, ki je navedena na zbirni vlogi, morata biti skladna s stanjem v naravi. Če KMG poseje drugo kmetijsko rastlino kot je prijavljena na zbirni vlogi, je pred najavo pregleda na kraju samem oziroma pred izdajo odločbe potrebno opraviti spremembo zbirne vloge ter navesti kmetijsko rastlino, ki je bila dejansko posejana.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih**, iz katerih je razvidno na kateri površini ter kdaj sta bila opravljena setev in spravilo.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali je izdelana zasnova kolobarja (za vsako poljino), ali je kmetijska rastlina primerna za kolobar, ali si koruza ne sledi glede na predhodno leto, v kasnejših letih tudi ali se zagotavlja tri različne glavne posevke. Nekatere preverbe se izvajajo vsako leto, nekatere šele v zadnjem letu trajanja obveznosti. Pri pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin z navedenimi v vlogi in velikost posevka) ter izpolnjevanje evidenc o delovnih opravilih.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer s katerimi koli agrotehničnimi ukrepi, ki preprečujejo semenitev plevelov.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene zahteve izvajanja kolobarja, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o vzdrževanju ravni vsebnosti organskih snovi v prsti z ustreznimi praksami, vključno s prepovedjo sežiganja ornih strnišč, razen zaradi zdravstvenega varstva rastlin (številka 27). V okviru pregleda se preveri ali se na KMG ustrezen kolobar izvaja na vsaj 50 % njivskih površin.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 114,78 eura na ha letno.

Prezimni posevek, za katerega je KMG v predhodnem letu uveljavljal zahtevek POZ_ZEL ali VOD_ZEL, se v tekočem letu lahko vključi v zahtevo POZ_KOL, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičen.

Če se KMG, ki je vključeno v ukrep ekološko kmetovanje, vključi tudi v operacijo POZ, mora zahtevo POZ_KOL izvajati, plačila za to zahtevo pa ne prejme (ker se plačilo dodeli v okviru ukrepa ekološko kmetovanje). Morebitne kršitve na zahtevi POZ_KOL, se pri KMG, ki je vključeno tudi v ukrep ekološko kmetovanje, prenesejo na druga plačila znotraj operacije POZ.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je z upravnim pregledom ali s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se zahteva ne izvaja pravilno (na primer kuruza se pojavlja dve leti zapored, žita so na eni poljini več kot trikrat v petletnem obdobju), se plačilo v tekočem letu za zahtevo na zadevni poljini zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 27), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi, ki se nanašajo na ustrezen kolobar (preventivni ukrepi), se plačilo zahteve v celoti zavrne.

POZ_NMIN: Nmin analiza – obvezna zahteva

Namen:

Namen zahteve je preprečiti prekomerno uporabo dušikovih gnojil in s tem zmanjšati nevarnost za izpiranje in onesnaženje podtalnice z nitrati. Rezultati hitrega talnega oziroma rastlinskega testa na vsebnost nitratnega dušika (Nmin analize) služijo kot pripomoček za določitev optimalnega odmerka dušika glede na dejansko stanje v določeni razvojni fazi rastline.

Opis:

Hitri talni oziroma rastlinski testi na vsebnost nitratnega dušika v tleh se izdelajo za kmetijske rastline glavnega posevka, v skladu s tehnološkimi navodili za operacijo Poljedelstvo in zelenjadarstvo, objavljenimi na spletnih straneh ministrstva in agencije. Način odvzema vzorca tal je upravičencem predstavljen v okviru obveznega usposabljanja pred vstopom v ukrep KOPOP. Če je skupna velikost njivskih površin na KMG manjša ali enaka 3 ha, se ne glede na število posevkov izdelata ena Nmin analiza. Če je skupna velikost njivskih površin na KMG večja od 3 ha in manjša ali enaka 10 ha, se ne glede na število posevkov izdelata dve Nmin analizi. Če je skupna velikost njivskih površin na KMG večja od 10 ha in manjša ali enaka 20 ha, se ne glede na število posevkov izdelajo štiri Nmin analize. Če skupna velikost njivskih površin na KMG presega 20 ha se ne glede na število posevkov izdelajo štiri analize ter dodatna analiza za vsakih nadaljnjih 10 ha njivskih površin do 100 ha (do 30 ha pet analiz, od 30 ha do 40 ha šest analiz, od 90 ha do 100 ha 12 analiz,...). Če skupna velikost njivskih površin vključenih v zahtevo znaša med 100 ha in 125 ha se izdelata 13 analiz, če znaša med 125 ha in 150 ha pa 14 analiz. Če skupna velikost njivskih površin vključenih v zahtevo presega 150 ha se izdelata 14 analiz ter dodatna analiza za vsakih nadaljnjih 50 ha njivskih površin, ki presegajo 150 ha (do 200 ha 15 analiz, od 200 ha do 250 ha 16 analiz, od 250 ha do 300 ha 17 analiz...). V skupno velikost njivskih površin na KMG se štejejo vsi GERK, katerih površina je večja ali enaka 0,1. Hitre talne ali rastlinske teste je potrebno izdelati do 30. junija tekočega leta. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na vseh njivskih površinah, in sicer v obsegu površin vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih**, iz katerih je razvidno kdaj in na kateri površini so bili odvzeti vzorci za Nmin analize. Na KMG je treba hraniti rezultate hitrih talnih oziroma rastlinskih testov na vsebnost nitratnega dušika za kmetijske rastline glavnega posevka ter gnojilne nasvete, izdelane na podlagi teh testov. Iz rezultatov morata biti razvidna datum opravljene analize in številka GERK na katerega se analiza nanaša.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost njivskih površin glede na velikost in območje ter ali je bilo opravljeno obvezno predhodno usposabljanje. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), evidence o delovnih opravilih ter obstoj rezultatov hitrih talnih oziroma rastlinskih testov in gnojilnih nasvetov.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 15,77 eura na ha leto na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo ter 22,62 eura na ha letno na ostalih območjih.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da Nmin analiza ni bila izvedena, se plačilo za zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je število izvedenih Nmin analiz glede na velikost njivskih površin premajhno, se plačilo za zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da so bile zahtevane analize Nmin izdelane po 30. juniju, se plačilo za zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe o dognojevanju okopavin na najožjih vodovarstvenih območjih (VVO I) iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov Ljubljanskega polja, Selniške dobrove, Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove, Dravskega polja, Dravsko-ptujskega polja, Apaškega polja, Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, območja občin Rižane, Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, občine Jezersko, občine Jesenice ali območja Slovenj Gradca, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

POZ_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je zmanjšati izpuste amonijaka in smradu pri gnojenju z organskimi gnojili, izboljšati učinkovitost kroženja dušika in posledično zmanjšati izpuste toplogrednih plinov (didušikovega oksida) ter spodbujati mikrobiološke aktivnosti in s tem izboljšati strukturo tal.

Opis:

Vsa tekoča organska gnojila se na površino tal nanašajo z napravo za direkten vnos ali napravo za nanos neposredno na površino tal. V primeru gnojenja s tekočimi organskimi gnojili pred setvijo, se mora zadelava izvesti takoj, oziroma najpozneje naslednji dan, od zadelave do setve pa ne sme preteči več kot sedem koledarskih dni. Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak je treba izvajati na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteva se izjemoma lahko izvaja na delu GERK, če se na preostalem delu GERK nahaja kmetijska rastlina, za katero ni mogoče uveljavljati plačila za zahtevo POZ_NIZI, oziroma kmetijska rastlina, ki v tekočem letu ne omogoča izpolnitve obveznosti. Če na površini v tekočem letu gnojenje s tekočimi organskimi gnojili ne bo izvedeno, potem takšna površina v tem letu ni ustrezna za uveljavljanje zahtevka POZ_NIZI. Najmanjša količina uporabljenih gnojil pri gnojenju z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak ni predpisana, najvišja pa je omejena z določbami navzkrižne skladnosti (na KMG letni vnos dušika iz živinskih gnojil ne sme presegati 170 kg N/ha kmetijskih površin). Zahteva se lahko izvaja na delu njivskih površin. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bilo opravljeno gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak. Izpolniti je treba tudi obrazca »Evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil« in »Evidenca o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu - zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«.

Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje tudi s prisotnostjo živali na KMG ali z obrazcem o oddaji in prejemu organskih gnojil ter opredelitvijo pretežnega načina reje na KMG.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost vključenih njivskih površin glede na velikost in območje, število in kategorija živali na KMG ter pretežni način njihove reje. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), evidence o delovnih opravilih ter preveri možnosti načina reje živali na KMG, prisotnost ustrezne mehanizacije ali prisotnost računa izvajalca za opravljeno strojno storitev ali izjave izvajalca. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (številka 18). V okviru pregleda se preveri ali so mineralna in organska gnojila po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena, ali pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja ter ali se za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporablja ustrezna mehanizacija.

Plačilo:

Plačilo se dodeli na podlagi količine tekočih organskih gnojil, ki jih KMG v tekočem letu proizvede ali prejme od drugega KMG. Upravičenec lahko pridobi plačilo za največ 25 m³ tekočih organskih gnojil na hektar površine na kateri uveljavlja zahtevke POZ_NIZI. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 3,81 eura na m³ letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je bilo na površini, vključeni v POZ_NIZI, izvedeno gnojenje s tekočimi organskimi gnojili z uporabo mehanizacije, ki ni v skladu s predpisano ali pa

gnojenje s tekočimi organskimi gnojili sploh ni bilo izvedeno, se plačilo zahtevka za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bilo na površinah vključenih v zahtevo izvedeno gnojenje s tekočimi organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je gnojenje s tekočimi organskimi gnojili na površini, vključeni v zahtevo, bilo izvedeno pred setvijo in je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je od inkorporacije do setve preteklo več kot sedem koledarskih dni, ali da inkorporacija ni bila izvedena najpozneje naslednji dan, se plačilo za takšno površino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni mogoč način reje, ki ga je upravičenec označil kot pretežnega, se plačilo zahtevka ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 18), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

POZ_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) – izbirna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se tla zaščitijo pred erozijo in izpiranjem, s čimer se izboljšujeta struktura in rodovitnost tal, povečuje organska masa v tleh, izboljša zračno vodni režim v tleh, zmanjšuje zapleveljenosti in zmanjša poraba gnojil.

Opis:

Po spravi glavnega posevka se sejejo ustrezne kmetijske rastline, ki se pred setvijo naslednje kmetijske rastline podorjejo. Podor mora biti opravljen najpozneje do 15. 11. tekočega leta. Rastline za podor se lahko uveljavljajo le kot neprezimni posevek. Minimalna prisotnost posevka za zeleno gnojenje na njivi ni določena. Pred podoravanjem je dovoljeno spravilo semena tistih kmetijskih rastlin, pri katerih tehnologija omogoča, da ostane večji del rastlinskih ostankov za podor na njivi. Setev rastlin za podor se lahko izvaja na delu GERK vključenega v zahtevo (poljini). V zahtevo se lahko vključi del njivskih površin. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

Kmetijske rastline, za katere se lahko uveljavlja plačilo POZ_POD so: abesinska gizotija, ajda, aleksandrijska detelja, bar, bela gorjušica, bob, detelja, facelija, grah, grahor, grašica (jara), krmna ogrščica (jara), krmna repica (jara), krmni bob, krmni grah (jari), krmni sirek, mešanica rastlin – naknadni posevek, oljna ogrščica (jara), oljna redkev, oljna repica, oves (jari), perzijska detelja, proso, rjava indijska gorčica, sirek, soja, sončnice, sudanska trava, podsevek krmnega graha, podsevek detelje, travnodeteljne mešanice, volčji bob.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena setev ustreznih neprezimnih posevkov ter podor.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, morebitna vključenost kmetijske rastline v več zahtev operacije POZ in ustreznost vključenih njivskih površin ter območja. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka) ter evidence o delovnih opravilih.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 126 eurov na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo podor ustrezne kmetijske rastline ni bil opravljen do 15. 11. tekočega leta, se plačilo za to poljino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo setev kmetijske rastline za podor ni bila opravljena ali pa je bila rastlina neustrezna, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

POZ_FF5M: Uporaba protiinsektnih mrež – izbirna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se zmanjša raba insekticidov, preprečuje širjenje mikroorganizmov in virusov.

Opis:

V okviru zahteve se z namenom zaščite rastlin pred insekti posevke oziroma površine prekriva s protiinsektnimi mrežami ali agrokopreno, na površini vključeni v zahtevo pa uporaba insekticidov ni dovoljena.

Zahteva se izvaja na GERK, na katerih se nahajajo zelenjadnice, jagode ali njivska zelišča. Protiinsektne mreže ali agrokopreno je treba uporabljati na celotni površini GERK vključenega v zahtevo, za celotno površino GERK pa prav tako velja prepoved uporabe insekticidov. Zahteva se izjemoma lahko izvaja na delu GERK, če se na preostalem delu GERK nahaja kmetijska rastlina, za katero ni mogoče uveljavljati plačila za zahtevo POZ_FF5M, oziroma kmetijska rastlina, ki v tekočem letu ne omogoča izpolnitve obveznosti. Protiinsektne mreže ali agrokoprena se obvezno uporabljajo le za glavne posevke, za katere se tudi pridobi plačilo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

Površine vključene v zahtevo morajo biti v tekočem letu, v času pojava škodljivcev nevarnih za posejano rastlino, pokrite s protiinsektno mrežo ali agrokopreno. Če kombinacija posejanih kmetijskih rastlin to dopušča, se ista mreža ali agrokoprena lahko uporabi na različnih posevkih (prestavlja glede na pojavnost škodljivcev). Velikost protiinsektne mreže ali agrokoprene prisotne na KMG mora v vsakem primeru zadostovati za vsaj eno tretjino skupne velikosti njivskih površin vključenih v zahtevo.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno kdaj, koliko časa in na kateri površini je bila postavljena protiinsektna mreža ali agrokoprena. Izpolniti je treba tudi obrazec »Evidenca o uporabi fitofarmaceutskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. KMG mora hraniti račun iz katerega je razvidna količina kupljene protiinsektne mreže. Za protiinsektno mrežo ali agrokopreno kupljeno pred letom vstopa v zahtevo, KMG ni dolžno hraniti računa, mora pa ob začetku izvajanja obveznosti popisati zalogo protiinsektnih mrež ali agrokoprene. KMG mora hraniti tudi račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), račune iz katerih je razviden nakup protiinsektnih mrež oziroma agrokoprene, račune iz katerih je razviden nakup fitofarmaceutskih sredstev ter evidence o delovnih opravilih.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 215,34 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da so bile na površini, vključeni v zahtevo, uporabljene protiinsektne mreže ali agrokoprena, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da so bili na površini vključeni v zahtevo uporabljeni insekticidi, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če velikost protiinsektne mreže ali agrokoprene prisotne na KMG ne dosega velikosti vsaj ene tretjine površin vključenih v zahtevo, se plačilo za celotno zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %.

POZ_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k varovanju vodnih virov, zmanjševanju obremenjevanja okolja, izboljšanju stanja tal ter preprečevanju izpiranja aktivnih snovi fitofarmacevtskih sredstev v podzemne vode.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo se lahko uporabljajo le fitofarmacevtska sredstva, katere je dovoljeno uporabljati na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov Ljubljanskega polja, Selniške dobrove, Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja, Dravsko-ptujskega polja, Apaškega polja, Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, Rižane, za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, na območju občine Jezersko, na območju občine Jesenice in na območju Slovenj Gradca.

Na površinah vključenih v zahtevo je prepovedano uporabljati fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo naslednje aktivne snovi: bentazon, s-metolaklor, terbutilazin, metamitron, izoproturon, mcpp, mcpp-p, mcpa, dimetenamid, kloridazon, tritosulfuron, nikosulfuron, rimsulfuron, flurokloridon, petoksamid, klopuralid, dikloprop-p, metalaksil-m, metazaklor, dicamba, metribuzin, flufenacet, dimetaklor, klorotalonil, klorantraniliprol in triasulfuron. Seznam navedenih aktivnih snovi se lahko spremeni na podlagi sprememb v nacionalni zakonodaji. Veljavni seznam je dostopen na spletnih straneh ministrstva in agencije.

Zahtevo je treba izvajati na vseh njivskih površinah KMG. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istih površinah (GERK), in sicer v obsegu površin vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Kot izpolnjevanje zahteve se šteje tudi, če se na površini vključeni v zahtevo ne uporabljajo nobena fitofarmacevtska sredstva. Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno kdaj in na kateri površini so bila uporabljena fitofarmacevtska sredstva ter katera sredstva so bila uporabljena.

Izpolniti je treba tudi obrazca »Podatki o uporabi fitofarmacevtskih sredstev pri ukrepu KOPOP« in »Evidenca o uporabi fitofarmacevtskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. KMG mora hraniti račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev ter deklaracije o teh sredstvih.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve ter ustreznost velikosti in območja vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), fitofarmacevtska sredstva, ki se uporabljajo na KMG, račune iz katerih je razviden nakup fitofarmacevtskih sredstev, deklaracije o teh sredstvih ter evidence o delovnih opravilih.

Ob pregledu na kraju samem se preveri tudi osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (številka 92 in 93). V okviru pregleda se preveri ali se na KMG uporabljajo samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v Republiki Sloveniji ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU ter ali se ta sredstva uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Plačilo:

Za pravilno izvedene pogoje zahteve znaša plačilo 26,52 eura na ha letno. Plačilo se dodeli na ha vključenih površin, ne glede na število tretiranj s fitofarmacevtskimi sredstvi.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na KMG ne hrani deklaracij za fitofarmacevtska sredstva in računov za nakup teh sredstev, se plačilo celotne zahteve zavrne. Če je ugotovljeno, da so bila

na GERK vključenem v zahtevo uporabljena fitofarmacevtska sredstva, ki niso na seznamu dovoljenih fitofarmacevtskih sredstev, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na KMG kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (številka 92 ali številka 93), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 6. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (uporaba FFS za poklicno rabo) ali da se kršijo določbe iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov Ljubljanskega polja, Selniške dobrove, Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove, Dravskega polja, Dravsko-ptujskega polja, Apaškega polja, Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, območja občin Rižane, Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, občine Jezersko, občine Jesenice ali območja Slovenj Gradca, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

POZ_MEHZ: Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k preprečevanju pojava škodljivcev, zadrževanju vlage v tleh, izboljšanju teksture in strukture tal, zaščiti rastlin pred ekstremnimi temperaturami ter ohranjanju koristnih organizmov v tleh.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo je v glavnih posevkih tla treba prekrivati z zastirkami oziroma izvajati mehansko zatiranje plevelov (česanje, okopavanje, ...). Zastirka je lahko naravna ali umetna (folija). Mehansko zatiranje plevelov je treba izvesti najpozneje do 25. 10. tekočega leta. Na površinah vključenih v zahtevo uporaba herbicidov ni dovoljena.

Uporaba zastirk ali mehansko zatiranje plevelov je obvezno na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteva se izjemoma lahko izvaja na delu GERK, če se na preostalem delu GERK nahaja kmetijska rastlina, za katero ni mogoče uveljavljati plačila za zahtevo POZ_MEHZ, oziroma kmetijska rastlina, ki v tekočem letu ne omogoča izpolnitve obveznosti. Zahteva se lahko izvaja na delu njivskih površin. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila prisotna zastirka oziroma je bilo opravljeno mehansko zatiranje plevelov. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG ali dokazili o zastirki pridelani na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije ali zastirk mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno ali račun o nakupu zastirke.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), prisotnost ustrezne mehanizacije, računov, izjave izvajalca ali dokazila o pridelavi zastirke, račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev ter evidence o delovnih opravilih.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 89,46 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bila na površinah vključenih v zahtevo uporabljena zastirka ali je bilo izvedeno mehansko zatiranje plevelov, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da se je na posamezni površini, vključeni v zahtevo, uporabila zastirka ali je bilo izvedeno mehansko zatiranje plevelov, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Plačilo se prav tako zavrne za tisto površino, na kateri so bili v tekočem letu uporabljeni herbicidi. Če je ugotovljeno, da je bilo na površini, vključeni v zahtevo, mehansko zatiranje plevelov izvedeno po 25. 10. tekočega leta, se plačilo za to površino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 5. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (metode varstva rastlin z nizkim tveganjem), ki se nanašajo na mehansko ali fizikalno zatiranje plevelov, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

POZ_KONZ: Konzervirajoča obdelava tal – izbirna zahteva

Namen:

Izbirna zahteva Konzervirajoča obdelava tal (POZ_KONZ) je namenjena ohranjanju strukture tal, zaloge vlage in hranil v tleh, povečanju mikrobiološke aktivnosti tal ter zmanjševanju erozije in neposrednih izpustov ogljikovega dioksida v ozračje.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo je tla pred setvijo treba obdelati z vlečenimi pasivnimi stroji za konzervirajočo obdelavo tal oziroma gnanimi (aktivnimi) stroji za konzervirajočo obdelavo tal. Zahteva se lahko uveljavlja na glavnem, neprezimnem ali prezimnem posevku, pri čemer se v istem letu na isti površini ne more uveljavljati na več kot enem posevku. Konzervirajočo obdelavo tal je treba izvesti najpozneje do 25. oktobra tekočega leta. Pri obdelavi tal pred setvijo na površinah vključenih v zahtevo oranje ni dovoljeno.

Tla je potrebno konzervirajoče obdelati na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteva se izjemoma lahko izvaja na delu GERK, če se na preostalem delu GERK nahaja kmetijska rastlina, za katero ni mogoče uveljavljati plačila za zahtevo POZ_KONZ, oziroma kmetijska rastlina, ki v tekočem letu ne omogoča izpolnitve obveznosti. Zahteva se mora izvajati na najmanj 20 % njivskih površin. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila izvedena konzervirajoča obdelava tal. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), prisotnost ustrezne mehanizacije, računa ali izjave izvajalca ter evidence o delovnih opravilih.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o minimalnem upravljanju zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih (številka 26). V okviru pregleda se preveri ali na pretežnem delu kmetijskih zemljišč ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 40,68 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bila na površinah, vključenih v zahtevo pred setvijo izvedena konzervirajoča obdelava tal, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na posamezni površini, vključeni v zahtevo, pred setvijo ni bila izvedena konzervirajoča obdelava tal, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da je na površini, vključeni v zahtevo, konzervirajoča obdelava tal bila izvedena po 25. 10. tekočega leta, se plačilo za to površino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 26), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačila zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

POZ_ZEL: Ozelenitev njivskih površin – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k izboljšanju stanja tal in voda, zmanjšanju onesnaževanja podtalnice, izboljšanju rodovitnosti in strukture tal, preprečevanju izpiranja hranil, zmanjševanju zapleveljenosti ter varovanju tal pred škodljivimi vplivi vremena.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo POZ_ZEL je potrebno opraviti setev prezimnih posevkov. Setev je potrebno opraviti najpozneje do 25. 10. tekočega leta, tla pa morajo biti pokrita s prezimno odejo od 15. 11. tekočega leta do najmanj 15. 2. naslednjega leta, pri čemer mora biti zeleni pokrov viden na najmanj 70 % ozelenjene površine. Ozelenjena površina se do 15. 2. naslednjega leta ne sme obdelovati. Za uničenje zelene prezimne odeje ni dovoljeno uporabiti herbicidov, dovoljena pa je uporaba herbicidov za namene izvajanja ukrepov varstva rastlin.

Zahteva se izvaja samo na GERK s povprečnim naklonom pod 20 %. Ozelenitev njivskih površin se lahko izvaja na delu GERK vključenega v zahtevo (poljini), mora pa se izvajati na najmanj 20 % vseh njivskih površin. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju trajanja izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

Kmetijske rastline, za katere se lahko uveljavlja plačilo za izvajanje izbirne zahteve POZ_ZEL, so: žita: ječmen (ozimni), mešanice žit (ozimne), oves (ozimni), pira (ozimna), pšenica (ozimna), pšenica horasan (ozimna), rž (ozimna), soržica (ozimna), trda pšenica (ozimna) in tritikala (ozimna). Trave in travno deteljne mešanice: trave za pridelavo semena, trave in travno deteljne mešanice. Zelenjadnice: motovilec, radič in rukola. Ostale kmetijske rastline: detelja, deteljno travne mešanice, druge rastline za krmno na njivah, grašica (ozimna), inkarnatka, krmna ogrščica (ozimna), krmna repica (ozimna), krmni grah (ozimni), krmni ohrov, lucerna, mešanica rastlin – naknadni posevek, navadna nokota, oljna ogrščica (ozimna), podsevek navadne nokote, podsevek krmnega graha, podsevek deteljnotravnih mešanic, podsevek detelje, podsevek inkarnatke, trava – podsevek in vrtni mak (ozimni). Če KMG za ozelenitev poseje drugo kmetijsko rastlino kot je prijavljena na zbirni vlogi, je pred najavo pregleda na kraju samem oziroma pred izdajo odločbe potrebno opraviti spremembo zbirne vloge ter navesti kmetijsko rastlino, ki je bila dejansko posejana.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni oranje, ustrezna setev za ozelenitev njivskih površin ter obdelava prezimnega posevka (spravilo ali mehansko uničenje). Na KMG je treba hraniti račune iz katerih je razviden nakup fitofarmaceutskih sredstev.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, morebitna vključenost kmetijske rastline v več zahtev operacije POZ ter ustreznost velikosti in območja vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev in evidence o delovnih opravilih.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji (številka 23). V okviru pregleda se preveri ali se talna odeja na kmetijskem zemljišču vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 113,88 eura na ha letno.

Prezimni posevek, za katerega se uveljavlja plačilo za tekoče leto, se v naslednjem letu lahko vključi v zahtevo POZ_KOL, vendar do plačila za to zahtevo v naslednjem letu ni upravičen.

Večletna kmetijska rastlina, ki je v tekočem letu prijavljena kot glavni posevek, se v tekočem letu lahko vključi v zahtevo POZ_ZEL, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičena.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih

opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ugotovljeno, da je bila na poljini vključeni v zahtevo setev prezimnega posevka opravljena po 25. 10. tekočega leta, se plačilo za to poljino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da je bila na poljini vključeni v zahtevo obdelava ozelenjenih njivskih površin izvedena pred 15. 2. naslednjega leta, se plačilo za to poljino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %. Če med 15. 11. tekočega leta in 15. 2. naslednjega leta zeleni pokrov ni bil viden na vsaj 70 % površine vključene v zahtevo ali pa so bili na površini vključeni v zahtevo za uničenje zelene odeje uporabljeni herbicidi, se plačilo za to poljino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo setev kmetijske rastline ni bila opravljena ali pa je bila rastlina neustrezna, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 23), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

POZ_NEP: Neprezimni medonosni posevki – izbirna zahteva

Namen:

Zahteva se izvaja z namenom preprečevanja izpiranja hranil, zmanjšanja onesnaževanja podtalnice in erozije, izboljšanja rodovitnosti tal in podaljšanja pašne sezone za čebele v pozno jesen ter manjših potreb po krmljenju čebel s sladkorjem, povečanja odpornosti in boljše prezimitve čebeljih družin.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo je setev neprezimnih medonosnih posevkov treba opraviti najpozneje do 1. 8. tekočega leta, tla pa morajo biti prekrita z neprezimnimi medonosnimi posevki od 15. 8. do najmanj 16. 10. tekočega leta, pri čemer mora biti zeleni pokrov viden na najmanj 70 % ozelenjene površine. Ozelenjena površina se lahko obdeluje po 16. 10. tekočega leta. Na površinah z neprezimnimi medonosnimi posevki uporaba herbicidov in mineralnih dušikovih gnojil ni dovoljena. Zahteva se lahko izvaja na delu GERK vključenega v zahtevo (poljini), mora pa se izvajati na najmanj 20 % vseh njivskih površin. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

Kmetijske rastline, za katere se lahko uveljavlja plačilo za izvajanje izbirne zahteve POZ_NEP, so: ajda, aleksandrijska detelja, bela gorjušica, detelja, facelija, grahor, grašica (jara), krmni grah (jari), lan, mešanica rastlin – naknadni posevek (upravičeno do izplačila, če mešanica vsaj dveh rastlin vsebuje le za zahtevo upravičene KMRS), enoletna njivska zelišča (samo boreč), oljna ogrščica (jara), oljna repica, perzijska detelja, podsevek krmnega graha, podsevek detelje, rjava indijska gorčica in sončnice.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni oranje, ustrezna setev neprezimnih medonosnih posevkov ter obdelava neprezimnega posevka (spravilo ali mehansko uničenje). Na KMG je treba hraniti račune iz katerih je razviden nakup fitofarmacevtskih sredstev in gnojil.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, morebitna vključenost kmetijske rastline v več zahtev operacije POZ ter ustreznost površine in območja vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin, velikost posevka), račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev in gnojil ter evidence o delovnih opravilih.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji (številka 23). V okviru pregleda se preveri ali se talna odeja na kmetijskem zemljišču vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 93,60 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ugotovljeno, da je na poljini, vključeni v zahtevo, setev neprezimnega medonosnega posevka bila opravljena po 1. 8. tekočega leta, se plačilo za to poljino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da je bila na poljini vključeni v zahtevo obdelava površin z neprezimnim medonosnim posevkom izvedena pred 16. 10. tekočega leta, se plačilo za to poljino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %. Če med 15. 8. in 16. 10. tekočega leta zeleni pokrov ni bil viden na vsaj 70 % površine vključene v zahtevo ali pa so bila na površini vključeni v zahtevo uporabljena dušikova mineralna gnojila ali herbicidi, se plačilo za to poljino ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo setev kmetijske rastline ni bila opravljena ali pa je bila rastlina neustrezna, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 22), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo

zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

HMELJARSTVO

Operacija Hmeljarstvo se izvaja na GERK z vrsto rabe »1160 – hmeljišče«. Upravičenec mora izvajati obe obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije. Izbirne zahteve je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezni zahtevi, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezni zahtevi. Na spletnih straneh ministrstva in agencije so objavljena tehnološka navodila za izvajanje posameznih zahtev te operacije.

HML_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru – obvezna zahteva

Namen:

Namen zahteve je obogatitev tal z organsko snovjo in hranili, vezava morebitnih presežkov dušika v tleh, povečevanje humusa v tleh, zmanjšanje zapleveljenosti ter preprečevanje škodljivih posledic gaženja z mehanizacijo.

Opis:

Tla v medvrstnem prostoru hmeljišča morajo biti od 25. 7. do 25. 10. tekočega leta pokrita z eno od naslednjih kmetijskih rastlin: ajda, aleksandrijska detelja, bar, bela gorjušica, bob, facelija, grah, grahor, grašica (ozimna, jara), inkarnatka, krmna ogrščica (ozimna, jara), krmna repa, krmna repica (ozimna, jara), krmni bob, krmni grah (ozimni, jari), krmni ohrovt, mešanica žit (ozimna), navadna nokota, oljna ogrščica (ozimna, jara), oljna redkev, pšenica horasan, rjava indijska gorčica, rž (ozimna, jara), sirek, sončnice, soržica (ozimna), volčji bob (ne mnogolistni volčji bob).

Pokritost tal v medvrstnem prostoru se lahko izvaja na delu površin hmeljišča, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena setev ter obdelava ustreznih kmetijskih rastlin v medvrstnem prostoru.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin) ter evidence o delovnih opravilih.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 100,80 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ugotovljeno, da je bila na GERK vključenem v zahtevo za pokritost posejana kmetijska rastlina, ki ni upravičena do plačila, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če med 25. 7. in 25. 10. tekočega leta tla v medvrstnem prostoru niso bila pokrita, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

HML_NMIN: Nmin analiza – obvezna zahteva

Namen:

Namen zahteve je preprečiti prekomerno uporabo dušikovih gnojil in s tem zmanjšati nevarnost za izpiranje in onesnaženje podtalnice z nitrati. Rezultati hitrega talnega testa na vsebnost nitratnega dušika v tleh služijo kot pripomoček za določitev optimalnega odmerka dušika glede na dejansko stanje v določeni razvojni fazi hmelja.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo se izvedejo hitri talni testi na vsebnost nitratnega dušika v tleh, v skladu s tehnološkimi navodili za operacijo Hmeljarstvo, objavljenimi na spletnih straneh ministrstva in agencije. Hitre talne teste je potrebno izdelati do 30. junija tekočega leta. Način odvzema vzorca tal je upravičencem predstavljen v okviru obveznega predhodnega usposabljanja pred vstopom v ukrep KOPOP. Če je skupna velikost površin hmeljišč vključenih v zahtevo manjša ali enaka 3 ha, se izdelata ena Nmin analiza, če pa je večja od 3 ha in manjša ali enaka 10 ha, se izdelata dve Nmin analizi. Če skupna velikost površin hmeljišč vključenih v zahtevo presega 10 ha in je manjša ali enaka 20 ha, se izdelajo štiri analize. Če skupna velikost površin hmeljišč vključenih v zahtevo presega 20 ha se izdelata štiri analize ter dodatna analiza za vsakih nadaljnjih 10 ha njivskih površin, ki presegajo 20 ha, do 100 ha (do 30 ha pet analiz, od 30 ha do 40 ha šest analiz,... Od 90 ha do 100 ha 12 analiz). Če skupna velikost površin hmeljišč vključenih v zahtevo znaša med 100 ha in 125 ha se izdelata 13 analiz, če znaša med 125 ha in 150 ha pa 14 analiz. Če skupna velikost površin hmeljišč vključenih v zahtevo presega 150 ha se izdelata 14 analiz ter dodatna analiza za vsakih nadaljnjih 50 ha njivskih površin, ki presegajo 150 ha (do 200 ha 15 analiz, od 200 ha do 250 ha 16 analiz, od 250 ha do 300 ha 17 analiz...). Zahteva se lahko izvaja na delu površin hmeljišča, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

Na KMG je na predpisanih obrazcih treba voditi **evidence o delovnih opravilih**, iz katerih je razvidno kdaj in na kateri površini so bili odvzeti vzorci tal za Nmin analize. Na KMG je treba hraniti rezultate hitrih talnih testov na vsebnost mineraliziranega dušika v tleh in gnojilne nasvete, izdelane na podlagi teh testov. Iz rezultatov mora biti razviden datum opravljene analize ter številke GERK na katere se analiza nanaša.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost vključenih kmetijskih površin in ali je bilo opravljeno obvezno usposabljanje. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin), evidence o delovnih opravilih ter obstoj rezultatov hitrih talnih testov in gnojilnih nasvetov, izdelanih na podlagi te testov.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 22,86 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da Nmin analiza ni bila izvedena, se plačilo za zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je število Nmin analiz glede na velikost površin hmeljišča vključenih v zahtevo manjše od zahtevanega, se plačilo za zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je bila zahtevana Nmin analiza izdelana po 30. 6. tekočega leta, se plačilo zahtevka ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

HML_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je zmanjšati izpuste amonijaka in smradu pri gnojenju z organskimi gnojili, izboljšati učinkovitost kroženja dušika in posledično zmanjšati izpuste toplogrednih plinov (didušikovega oksida) ter spodbujati mikrobiološke aktivnosti in s tem izboljšati strukturo tal.

Opis:

Na površini vključeni v zahtevo se gnojevka, gnojnica in gnoj zadelajo v tla, najpozneje 24 ur po nanosu. Zadelava v tla poteka s kultiviranjem oziroma zaoravanjem ali obsipavanjem hmelja. Vsa tekoča organska gnojila se nanašajo z napravo za direkten vnos ali napravo za nanos na površino tal. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena. Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak se lahko izvaja na delu površin hmeljišča, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak in zadelava. Izpolniti je treba tudi obrazca »Evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil« in »Evidenca o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu - zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«.

Upravičenec izpolnjevanje zahteve dokazuje s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije, mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje tudi s prisotnostjo živali na KMG ali z obrazcem o oddaji in prejemu organskih gnojil ter opredelitvijo pretežnega načina reje na KMG.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost vključenih kmetijskih površin, število in kategorija živali na KMG ter pretežni način njihove reje. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin) ter evidence o delovnih opravilih, preveri pa se tudi možnosti načina reje živali na KMG ter prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG ali prisotnost računa izvajalca za opravljeno strojno storitev ali izjave izvajalca. Popišejo se vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (številka 18). V okviru pregleda se preveri ali so mineralna in organska gnojila po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena, ali pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja ter ali se za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporablja ustrezna mehanizacija.

Plačilo:

Plačilo se dodeli na podlagi količine organskih gnojil, ki jih KMG v tekočem letu proizvede ali prejme od drugega KMG. Upravičenec lahko pridobi plačilo za največ 25 m³ tekočih organskih gnojil na hektar površine na kateri uveljavlja zahtevek HML_NIZI. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 3,81 eura na m³ letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je bilo na GERK, vključenem v HML_NIZI, izvedeno gnojenje s tekočimi organskimi gnojili z uporabo mehanizacije, ki ni v skladu s predpisano ali pa gnojenje z organskimi gnojili sploh ni bilo izvedeno, se plačilo zahteve za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bilo na površinah, ki so vključene v zahtevo izvedeno gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne.

Če je ugotovljeno, da na GERK, ki je vključen v zahtevo zadelava ni bila izvedena najpozneje naslednji dan, se plačilo za takšen GERK ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 40 %. Če je s pregledom na kraju samem

ugotovljeno, da na KMG ni mogoč način reje, ki ga je upravičenec označil kot pretežnega, se plačilo zahtevka ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

V primeru, da je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 18), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit žvali).

HML_KOMP: Kompostiranje rastlinskih odpadkov po obiranju hmelja – izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je preprečiti nenadzorovano gnitje, širjenje smradu in samovžig hmeljevine, zmanjšati izpiranje lahko topnih organskih kislin in hranil ter skleniti krogotok hranil s pridobivanjem kvalitetne organske mase in njenim vračanjem na kmetijska zemljišča.

Opis:

Po obiranju hmelja je s hmeljevino iz površin vključenih v zahtevo treba narediti kompostni kup. Kompostiranje na kupu mora trajati najmanj do 1. 3. naslednjega leta, kup pa se ne sme nahajati na hmeljišču.

Zahteva se lahko izvaja na delu površin hmeljišča, s katerega se pobere hmeljevina, kompostirati pa je treba hmeljevino iz celotne površine GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem času izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila pobrana hmeljevina ter obdobje kompostiranja.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin) ter evidence o delovnih opravilih, preveri pa se tudi prisotnost kompostnega kupa.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 27,60 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnega kompostnega kupa iz hmeljevine, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se kompostni kup nahaja na hmeljišču, se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ugotovljeno, da kompostiranje ni trajalo do 1. 3. naslednjega leta, se plačilo za celotno zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe prvega odstavka 11. člena Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (posebne zahteve za kompostiranje), se plačilo zahteve v celoti zavrne.

HML_BIOV: Uporaba biorazgradljivih vrvic – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k zmanjšanju obremenjevanja okolja, ker namesto uporabe polipropilenskih vrvic spodbuja uporabo hitro razgradljivih vodil - biorazgradljivih vrvic. Te vrvice se v nekaj mesecih po obiranju hmelja razgradijo v »čisto« biomaso, ki se lahko vrne na njive kot organska snov in hranilo, kar prispeva k trajnostnemu in okoljevarstvenemu kmetovanju.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo se namesto polipropilenskih vrvic uporabljajo biorazgradljive vrvice. Biorazgradljive vrvice je potrebno uporabljati na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteva se lahko izvaja na delu površin hmeljišča, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bile napeljane biorazgradljive vrvice. Na KMG je treba hraniti račun iz katerega je razvidna količina kupljenih biorazgradljivih vrvic in deklaracije za te vrvice.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin), prisotnost biorazgradljivih vrvic ter evidence o delovnih opravilih, preveri pa se tudi račun iz katerega je razvidna količina kupljenih biorazgradljivih vrvic in deklaracije za te vrvice.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 158,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil o uporabi biorazgradljivih vrvic, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK, vključenem v zahtevo, ne uporabljajo biorazgradljive vrvice, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

SADJARSTVO

Operacija Sadjarstvo se izvaja na GERK z vrstama rabe »1221 – intenzivni sadovnjak« oziroma »1230 – oljčnik«. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije. Izbirne zahteve je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezno zahtevo, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo. Pri vseh zahtevah v okviru operacije Sadjarstvo mora gostota dreves znašati: oljčniki najmanj 150 dreves na ha, nasadi orehov in kostanja najmanj 100 dreves na ha, nasadi z ostalimi sadnimi vrstami in nasadi z mešanimi sadnimi vrstami najmanj 200 dreves na ha. Na spletnih straneh ministrstva in agencije so objavljena tehnološka navodila za izvajanje posameznih zahtev te operacije.

SAD_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov – obvezna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se zmanjša raba fitofarmaceutskih sredstev – insekticidov. Z uporabo feromonskih vab, lepljivih plošč oziroma prehranskih vab se ugotavljata številčnost in čas pojava škodljivcev, ki služita kot merilo za izvajanje potrebnih ukrepov varstva rastlin, natančneje pa se določita tudi prag škodljivosti in čas tretiranja.

Opis:

V intenzivnih sadovnjakih oziroma oljčnikih vključenih v zahtevo je treba v obdobju od 15. 3. do 15. 8. tekočega leta za posamezne vrste škodljivcev uporabljati feromonske vabe, lepljive plošče oziroma prehranske vabe, s katerimi se spremlja številčnost in čas pojava škodljivcev. Število potrebnih feromonskih vab, lepljivih plošč oziroma prehranskih vab je opredeljeno s strani strokovnih institucij s področja varstva rastlin, navedeno pa je v prilogi 8 uredbe, ki ureja ukrep KOPOP. Uporaba doma izdelanih feromonskih oziroma prehranskih vab ni dovoljena. Na površinah vključenih v zahtevo število škropljenj z insekticidi ne sme presežati števila škropljenj iz priloge 8 navedene uredbe.

Zahteva se lahko izvaja na delu površin intenzivnih sadovnjakov oziroma oljčnikov, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Ena feromonska vaba, lepljiva plošča oziroma prehranska vaba lahko učinkuje na več GERK. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bile izobešene, pregledane ter odstranjene feromonske vabe, lepljive plošče oziroma prehranske vabe. KMG mora hraniti deklaracije za feromonske vabe, lepljive plošče oziroma prehranske vabe in račune o nakupu feromonskih vab oziroma lepljivih plošč, do 15. 2. naslednjega leta pa mora hraniti tudi že uporabljene feromonske vabe, lepljive plošče oziroma prehranske vabe.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno sadno vrsto lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost gostote dreves v nasadu ter ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost sadnih vrst, gostota dreves in velikost površin), prisotnost feromonskih vab, lepljivih plošč oziroma prehranskih vab, njihovo število ter število škropljenj z insekticidi. Preveri se tudi evidence o delovnih opravilih, račun iz katerega je razviden nakup feromonskih vab, lepljivih plošč oziroma prehranskih vab in relevantne deklaracije ter prisotnost že uporabljenih feromonskih vab, lepljivih plošč oziroma prehranskih vab.

Ob pregledu na kraju samem se preveri tudi osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (številka 92 in 93). V okviru pregleda se preveri ali se na KMG uporabljajo samo registrirana fitofarmaceutska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v Republiki Sloveniji ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmaceutskih sredstev iz drugih držav članic EU ter ali se ta sredstva uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 144,96 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da GERK vključen v zahtevo SAD_VABE ni pod vplivom feromonskih vab, lepljivih plošč oziroma prehranskih vab, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo število škropljenj presega število škropljenj predpisanih v prilogi 8 uredbe, ki ureja ukrep KOPOP, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Plačilo za GERK vključen v zahtevo se v tekočem letu prav tako zavrne, če je ugotovljeno, da minimalna gostota dreves odstopa od predpisane.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je število feromonskih vab, lepljivih plošč oziroma prehranskih vab na KMG manjše od predpisanega, se plačilo za celotno zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se na KMG že uporabljene feromonske vabe, plošče in prehranske vabe ne hranijo do 15. 2. naslednjega leta, se plačilo za celotno zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na KMG kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev, številka 92 ali številka 93, se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 5. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (metode varstva rastlin z nizkim tveganjem), ki se nanašajo na obvladovanje škodljivih organizmov, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

SAD_EKGN Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi – izbirna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se izboljšata struktura in rodovitnosti tal, povečuje odpornost rastlin na boleznimi in povečuje nastanek humusa v tleh.

Opis:

Na vseh površinah intenzivnih sadovnjakov oziroma oljčnikov se morajo za talno gnojenje uporabljati organska gnojila oziroma gnojila, ki so dovoljena v ekološki pridelavi. Kot izpolnjevanje zahteve se šteje tudi, če se na površinah vključenih v zahtevo ne uporablja nobenih gnojil. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati v vseh sadovnjakih, in sicer v obsegu površin vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bilo opravljeno gnojenje ter vrsta uporabljenega gnojila. Izpolniti je potrebno tudi obrazca »Evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil« in »Evidenca o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«.

Na KMG je treba hraniti deklaracije nabavljenih gnojil in račune, iz katerih je razviden nakup vrste gnojil. Ustrezno dokazilo o nabavi organskih gnojil je tudi »Obrazec za oddajo in prejem živinskih gnojil«.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno sadno vrsto lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost gostote dreves v nasadu ter ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost sadnih vrst, gostota dreves in velikost površin) ter evidence o delovnih opravilih, preveri pa se tudi račune iz katerih je razviden nakup vrste gnojil ter deklaracije nabavljenih gnojil.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 69,24 eura na ha letno, pridobi pa se lahko le za površine na katerih se v tekočem letu izvaja tudi obvezna zahteva SAD_VABE.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da so na GERK vključenem v zahtevo uporabljena gnojila, ki niso dovoljena, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Plačilo za GERK vključen v zahtevo se v tekočem letu prav tako zavrne, če je ugotovljeno, da minimalna gostota dreves odstopa od predpisane.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 4. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (preventivni ukrepi), ki se nanaša na uravnoteženo gnojenje, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

SAD_KONF: Uporaba metode konfuzije in dezorientacije – izbirna zahteva

Namen:

Metoda konfuzije (zbežanja) in dezorientacije predstavlja uporabo alternativnih metod zatiranja škodljivcev, ki se odraža v zmanjšani rabi insekticidov.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo se pred začetkom ali na samem začetku pojava škodljivcev uporabljajo feromonski dispenzorji. Število feromonskih dispenzorjev, ki jih je treba na posamezni površini uporabiti, je določeno s strani proizvajalca dispenzorjev na spletnih straneh ministrstva, agencije in kmetijske svetovalne službe pa so objavljena navodila za izvajanje zahteve kot priporočila strokovnih institucij s področja varstva rastlin.

Zahteva se lahko izvaja na delu površin intenzivnih sadovnjakov, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili uporabljeni feromonski dispenzorji. Izpolniti je treba tudi obrazca »Podatki o uporabi fitofarmaceutskih sredstev pri ukrepu KOPOP« in »Evidenca o uporabi fitofarmaceutskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. Na KMG je treba hraniti deklaracije nabavljenih feromonskih dispenzorjev, navodila proizvajalcev feromonskih dispenzorjev ter račune iz katerih je razviden njihov nakup. Sadne vrste, za katere se lahko uveljavlja plačilo za izvajanje izbirne zahteve SAD_KONF, so: jablana, hruška, breskev, nektarina in sliva/češplja.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno sadno vrsto lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost gostote dreves v nasadu ter ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost sadnih vrst, gostota dreves in velikost površin), prisotnost feromonskih dispenzorjev ter njihovo število. Preveri se tudi evidence o delovnih opravilih, navodila proizvajalca feromonskih dispenzorjev, račun iz katerega je razviden nakup feromonskih dispenzorjev in relevantne deklaracije.

Ob pregledu na kraju samem se preveri tudi osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (številka 92 in 93). V okviru pregleda se preveri ali se na KMG uporabljajo samo registrirana fitofarmaceutska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v Republiki Sloveniji ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmaceutskih sredstev iz drugih držav članic EU ter ali se ta sredstva uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 180,30 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK vključenem v zahtevo ne uporablja feromonskih dispenzorjev, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Plačilo za GERK vključen v zahtevo se v tekočem letu prav tako zavrne, če je ugotovljeno, da minimalna gostota dreves odstopa od predpisane.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je na GERK vključenem v zahtevo število feromonskih dispenzorjev manjše od predpisanega s strani proizvajalca, se plačilo za ta GERK ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se na GERK vključenem v zahtevo feromonski dispenzorji ne uporabljajo v skladu s priporočili strokovnih institucij s področja varstva rastlin, se plačilo za ta GERK ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na KMG kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev, številka 92 ali številka 93, se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil)

pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 5. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (metode varstva rastlin z nizkim tveganjem), ki se nanašajo na obvladovanje škodljivih organizmov, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

SAD_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod drevesi) – izbirna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se pleveli zatirajo brez uporabe herbicidov; preprečuje pojav škodljivcev in spodbuja koristne organizme v tleh, izboljša se zadrževanje vlage v tleh in zaščiti rastline pred ekstremnimi temperaturami.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo se v obdelovalnem pasu pod drevesi izvaja mehansko zatiranje plevelov, uporaba herbicidov pa je na teh površinah prepovedana. Mehansko zatiranje plevelov pod drevesi se lahko izvaja na delu površin intenzivnih sadovnjakov oziroma oljčnikov, lahko tudi na delu GERK. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila opravljena oskrba tal v vrsti in mehansko zatiranje plevelov. KMG mora hraniti račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev, izpolnjevanje obveznosti pa se dokazuje s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno sadno vrsto lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost gostote dreves v nasadu ter ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost sadnih vrst, gostota dreves in velikost površin), evidence o delovnih opravilih ter račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev. Preveri se tudi prisotnost ustrezne mehanizacije na KMG ali prisotnost računa izvajalca za opravljeno strojno storitev ali izjave izvajalca.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 155,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bilo na površinah, vključenih v zahtevo, izvedeno mehansko zatiranje plevelov, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo ne izvaja mehansko zatiranje plevelov ali na površini uporabljeni herbicidi, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Plačilo za površino, vključeno v zahtevo, se v tekočem letu prav tako zavrne, če je ugotovljeno, da minimalna gostota dreves odstopa od predpisane.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 5. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (metode varstva rastlin z nizkim tveganjem), ki se nanašajo na mehansko ali fizikalno zatiranje plevelov, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

SAD_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k obogatitvi tal z organsko snovjo in hranili, povečevanju humusa in izboljšanju zračno vodnega režima v tleh ter k razvoju koristnih žuželk, čebel in talnih organizmov.

Opis:

Na GERK vključenem v zahtevo se po obiranju, vendar najpozneje do 30. maja tekočega leta, izvede vzdrževanje ledine za ohranjanje ozelenitve tal v medvrstnem prostoru. V primeru poškodbe ozelenjene površine oziroma po potrebi se te površine doseje z naslednjimi kmetijskimi rastlinami, v čisti setvi ali kot mešanice: ajda, aleksandrijska detelja, bela gorjušica, bob, detelja, deteljno travne mešanice, facelija, grah, grahor, grašica (jara, ozimna), inkarnatka, ječmen (jari, ozimni), , krmna ogrščica (jara, ozimna), krmna repica (ozimna, jara), krmni grah (jari, ozimni), lucerna, mešanica rastlin – naknadni posevek, mešanica žit (jara, ozimna), navadna nokota, oljna ogrščica (jara, ozimna), oljna redkev, oljna repica, oves (jari, ozimni), perzijska detelja, pira (jara, ozimna), pšenica (jara, ozimna), pšenica horasan, rjava indijska gorčica, trda pšenica (ozimna, jara), rž (ozimna, jara), soja, sončnice, soržica (jara, ozimna), trave, travno deteljne mešanice, tritikala (jara, ozimna), sudanska trava, volčji bob (ne mnogolistni volčji bob).

Pod drevesi je dopusten nezelenjen pas, ruša v medvrstnih prostorih pa mora nenehno biti v dobrem stanju. Rastline za pokritost tal se najpozneje do 15. oktobra tekočega leta zmulči oziroma pokosi. Če je nasad na terasah, je obvezna tudi košnja oziroma mulčenje brežin teras.

Zahteva se na GERK, ki je vključen v zahtevo izvaja v vseh medvrstnih prostorih. Zahteva se lahko izvaja na delu površin intenzivnih sadovnjakov oziroma oljčnikov. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila opravljena oskrba tal, mulčenje, košnja ter setev in dosejanje za pokritost tal v medvrstnem prostoru (zabeležiti je potrebno tudi vrsto kmetijske rastline).

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost gostote dreves v nasadu ter ustreznost vključenih kmetijskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin, stanje ruše, gostota dreves in velikost površin) ter evidence o delovnih opravilih.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji (številka 23) ter minimalnem upravljanju zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih (številka 26). V okviru pregleda se preveri ali se talna odeja na kmetijskem zemljišču vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja ter ali na pretežnem delu kmetijskih zemljišč ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 229,92 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK vključenem v zahtevo pokritost ne izvaja v vseh medvrstnih prostorih, se ob prvi kršitvi v tekočem letu plačilo za ta GERK zniža za 40 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo posejana rastlina za pokrivanje medvrstnega prostora ni ustrezna, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Plačilo za GERK

vključen v zahtevo se v tekočem letu prav tako zavrne, če je ugotovljeno, da minimalna gostota dreves odstopa od predpisane.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je bila ozelenjena površina, vključena v zahtevo SAD_POKT, poškodovana, vendar ni bila dosejana s primernimi kmetijskimi rastlinami, se ob prvi kršitvi v tekočem letu plačilo za ta GERK zniža za 40 %. Plačilo se v tekočem letu za GERK prav tako ob prvi kršitvi zniža za 40 %, če je ugotovljeno, da kmetijska rastlina, uporabljena za pokrivanje medvrstnega prostora, ni bila zmulčena oziroma pokošena ali da brežine teras niso pokošene.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je na GERK vključenem v zahtevo do 30. maja tekočega leta bilo izvedeno vzdrževanje ledine ali da je na površini, vključeni v zahtevo, ruša v medvrstnih prostorih v slabem stanju, se ob prvi kršitvi v tekočem letu plačilo celotne zahteve zniža za 20 %.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na površini, vključeni v zahtevo, kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji, številka 23, ali minimalnem upravljanju zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih, številka 26, se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VINOGRADNIŠTVO

Operacija Vinogradništvo se izvaja na GERK z vrsto rabe »1211 – vinograd. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije. Izbirne zahteve je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezno zahtevo, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo. Na spletnih straneh ministrstva in agencije so objavljena tehnološka navodila za izvajanje posameznih zahtev te operacije.

VIN_VABE: Uporaba feromonskih in lepljivih vab za potrebe spremljanja škodljivih organizmov - obvezna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k zmanjšani rabi fitofarmaceutskih sredstev – insekticidov. Z uporabo feromonskih vab in lepljivih plošč se ugotavljata številčnost in čas pojava škodljivcev, ki služita kot merilo za izvajanje potrebnih ukrepov varstva rastlin, natančneje pa se določita tudi prag škodljivosti in čas tretiranja.

Opis:

V vinogradih vključenih v zahtevo je treba v obdobju od 1. 5. do 15. 8. tekočega leta za posamezne vrste škodljivcev uporabljati feromonske vabe oziroma lepljive plošče, s katerimi se spremlja številčnost in čas pojava škodljivcev. Število potrebnih feromonskih vab oziroma lepljivih plošč je opredeljeno s strani strokovnih institucij s področja varstva rastlin, navedeno pa je v prilogi 8 uredbe, ki ureja ukrep KOPOP. Na površinah vključenih v zahtevo število škropljenj z insekticidi ne sme presegati števila škropljenj iz priloge 8 navedene uredbe. Uporaba doma izdelanih feromonskih vab ni dovoljena.

Zahteva se lahko izvaja na delu površin vinogradov, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Ena feromonska vaba oziroma lepljiva plošča lahko učinkuje na več GERK. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bile izobešene, pregledane ter odstranjene feromonske vabe oziroma lepljive plošče. KMG mora hraniti deklaracije za feromonske vabe oziroma lepljive plošče in račune o nakupu feromonskih vab oziroma lepljivih plošč, do 15. 2. naslednjega leta pa mora hraniti tudi že uporabljene feromonske vabe oziroma lepljive plošče.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, nagib vinogradov ter ustreznost vključenih vinogradov. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost vinograda), prisotnost feromonskih vab oziroma lepljivih plošč, njihovo število ter število škropljenj z insekticidi. Preveri se tudi evidence o delovnih opravilih, račun iz katerega je razviden nakup feromonskih vab oziroma lepljivih plošč in relevantne deklaracije ter prisotnost že uporabljenih feromonskih vab oziroma lepljivih plošč.

Ob pregledu na kraju samem se preveri tudi osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (številka 92 in 93). V okviru pregleda se preveri ali se na KMG uporabljajo samo registrirana fitofarmaceutska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v Republiki Sloveniji ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmaceutskih sredstev iz drugih držav članic EU ter ali se ta sredstva uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom do vključno 35 % 143,04 eura na ha letno in za vinograde z nagibom nad 35 % 188,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da GERK vključen v zahtevo ni pod vplivom feromonskih vab oziroma lepljivih plošč, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da na GERK

vključenem v zahtevo število škropljenj presega število škropljenj predpisanih v prilogi 8 uredbe, ki ureja ukrep KOPOP, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je število feromonskih vab oziroma lepljivih plošč na KMG manjše od predpisanega s strani strokovnih institucij s področja varstva rastlin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se na KMG že uporabljene feromonske vabe in plošče ne hranijo do 15. 2. naslednjega leta, se plačilo za celotno zahtevo ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na KMG kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev, številka 92 ali številka 93, se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 5. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (metode varstva rastlin z nizkim tveganjem), ki se nanašajo na obvladovanje škodljivih organizmov, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

VIN_EKGN Gnojenje samo z gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi – izbirna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se izboljša struktura in rodovitnost tal, povečuje odpornost rastlin na bolezni in povečuje nastanek humusa v tleh.

Opis:

Na vseh površinah vinogradov se morajo za talno gnojenje uporabljati organska gnojila oziroma gnojila, ki so dovoljena v ekološki pridelavi. Kot izpolnjevanje zahteve se šteje tudi, če se na površinah vključenih v zahtevo ne uporablja nobenih gnojil.

Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati v vseh vinogradih, in sicer v obsegu površin vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bilo opravljeno gnojenje ter vrsta uporabljenega gnojila. Izpolniti je potrebno tudi obrazca »Evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil« in »Evidenca o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. Na KMG je treba hraniti deklaracije nabavljenih gnojil in račune, iz katerih je razviden nakup vrste gnojil. Ustrezno dokazilo o nabavi organskih gnojil je tudi »Obrazec za oddajo in prejem živinskih gnojil«.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, nagib in ustreznost vključenih vinogradov. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost vinograda), evidence o delovnih opravilih, račune iz katerih je razviden nakup vrste gnojil ter deklaracije nabavljenih gnojil.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom do vključno 35 % 76,80 eura na ha letno in za vinograde z nagibom nad 35 % 96,96 eura na ha letno. Plačilo se lahko pridobi le za površine na katerih se v tekočem letu izvaja tudi obvezna zahteva VIN_VABE.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da so na GERK vključenem v zahtevo uporabljena gnojila, ki niso dovoljena, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 4. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (preventivni ukrepi), ki se nanaša na uravnoteženo gnojenje, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

VIN_MEHZ: Mehansko zatiranje plevelov (pod trtami) – izbirna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se pleveli zatirajo brez uporabe herbicidov; preprečuje pojav škodljivcev in spodbuja koristne organizme v tleh, izboljša se zadrževanje vlage v tleh in zaščiti rastline pred ekstremnimi temperaturami.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo se v vrstnem prostoru pleveli zatirajo mehansko, uporaba herbicidov pa je na teh površinah prepovedana. Tla v vrsti pod trsi se plitko obdelajo oziroma se pleveli pokosijo ali zmulčijo. Mehansko zatiranje plevelov pod trtami se lahko izvaja na delu površin vinogradov, lahko tudi na delu GERK. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila opravljena oskrba tal v vrsti in mehansko zatiranje plevelov. KMG mora hraniti račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev, izpolnjevanje obveznosti pa se dokazuje tudi s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, nagib in ustreznost vključenih vinogradov. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost vinograda), evidence o delovnih opravilih ter račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev. Preveri se tudi prisotnost ustrezne mehanizacije ali prisotnost računa izvajalca za opravljeno strojno storitev ali izjave izvajalca.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom do vključno 35 % 163,44 eura na ha letno in za vinograde z nagibom nad 35 % 227,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bilo na površinah, vključenih v zahtevo, izvedeno mehansko zatiranje plevelov, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvaja mehansko zatiranje plevelov ali da so bili na površini uporabljeni herbicidi, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 5. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (metode varstva rastlin z nizkim tveganjem), ki se nanašajo na mehansko ali fizikalno zatiranje plevelov, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

VIN_INSK: Opustitev uporabe insekticidov – izbirna zahteva

Namen:

Zahteva je namenjena pridelavi grozdja brez uporabe insekticidov, razen za obvladovanje karantenskih škodljivcev, s čimer se dodatno zmanjša negativne učinke insekticidov na okolje in poveča populacijo koristne favne.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo je prepovedana uporaba insekticidov, z izjemo sredstev za obvladovanje karantenskih škodljivih organizmov. Seznam insekticidov za zatiranje karantenskih škodljivih organizmov je dostopen na spletnih straneh ministrstva in agencije. Zahteva se lahko izvaja na delu površin vinogradov, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno kdaj in na kateri površini so bila uporabljena fitofarmacevtska sredstva ter katera sredstva so bila uporabljena.

Izpolniti je treba tudi obrazca »Podatki o uporabi fitofarmacevtskih sredstev pri ukrepu KOPOP« in »Evidenca o uporabi fitofarmacevtskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. KMG mora hraniti račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev ter deklaracije o teh sredstvih.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, nagib in ustreznost vključenih vinogradov. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost vinograda), evidence o delovnih opravilih ter deklaracije in račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev.

Ob pregledu na kraju samem se preveri tudi osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (številka 92 in 93). V okviru pregleda se preveri ali se na KMG uporabljajo samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v Republiki Sloveniji ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU ter ali se ta sredstva uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom do vključno 35 % 191,45 eura na ha letno in za vinograde z nagibom nad 35 % 270,74 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK, vključenem v zahtevo, uporabljajo insekticidi, ki niso namenjeni obvladovanju karantenskih škodljivih organizmov, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na KMG kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev, številka 92 ali številka 93, se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VIN_POKT: Pokritost tal v medvrstnem prostoru z negovano ledino – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k obogatitvi tal z organsko snovjo in hranili, povečevanju humusa in izboljšanju zračno vodnega režima v tleh ter k razvoju koristnih žuželk, čebel in talnih organizmov.

Opis:

Na GERK vključenem v zahtevo se po trgatvi, vendar najpozneje do 30. maja v letu vlaganja zahtevka, izvede vzdrževanje ledine za ohranjanje ozelenitve tal v medvrstnem prostoru. V primeru poškodbe ozelenjene površine oziroma po potrebi se te površine doseje z naslednjimi kmetijskimi rastlinami, v čisti setvi ali kot mešanice: ajda, aleksandrijska detelja, bela gorjušica, bob, detelja, deteljno travne mešanice, facelija, grah, grahor, grašica (jara, ozimna), inkarnatka, ječmen (jari, ozimni), krmna ogrščica (jara, ozimna), krmna repica (ozimna, jara), krmni grah (jari, ozimni), lucerna, mešanica rastlin – naknadni posevek, mešanica žit (jara, ozimna), navadna nokota, oljna ogrščica (jara, ozimna), oljna redkev, oljna repica, oves (jari, ozimni), perzijska detelja, pira (jara, ozimna), pšenica (jara, ozimna), pšenica horasan, rjava indijska gorčica, trda pšenica (ozimna, jara), rž (ozimna, jara), soja, sončnice, soržica (jara, ozimna), trave, travno deteljne mešanice, tritikala (jara, ozimna), sudanska trava, volčji bob (ne mnogolistni volčji bob).

Pod trtami je dopusten neozelenjen pas, ruša v medvrstnih prostorih pa mora nenehno biti v dobrem stanju. Rastline za pokritost tal se obvezno dvakrat letno zmulči oziroma pokosi, pri čemer mora biti prvo mulčenje oziroma košnja izvedeno do 30. junija, drugo mulčenje oziroma košnja pa do 15. oktobra tekočega leta. Če je vinograd terasiran, se pod enakimi pogoji mora pokositi oziroma zmulčiti tudi brežine teras. Pokritost tal se na GERK, ki je vključen v zahtevo izvaja v vseh medvrstnih prostorih. Zahteva se lahko izvaja na delu površin vinogradov. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila opravljena oskrba tal, košnja oziroma mulčenje ter setev oziroma dosejanje rastline za pokritost tal v medvrstnem prostoru (zabeležiti je potrebno tudi vrsto kmetijske rastline).

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, nagib, zatravljenost, terasiranost in ustreznost vključenih vinogradov. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost vinograda) ter evidence o delovnih opravilih.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljavnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji (številka 23) ter minimalnem upravljanju zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih (številka 26). V okviru pregleda se preveri ali se talna odeja na kmetijskem zemljišču vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja ter ali na pretežnem delu kmetijskih zemljišč ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom do vključno 35 % 217,45 eura na ha letno za vinograde, ki niso terasirani ter 278,68 eura na ha letno za vinograde, ki so terasirani. Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom nad 35 % 392,02 eura na ha letno za vinograde, ki niso terasirani ter 516,66 eura na ha letno za vinograde, ki so terasirani.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo posejana rastlina za pokrivanje medvrstnega prostora ni ustrezna, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK vključenem v zahtevo pokritost ne izvaja v vseh medvrstnih prostorih, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je na površini, vključeni v zahtevo, ruša v medvrstnih prostorih v slabem stanju ali da na GERK vključenem v zahtevo do 30. maja tekočega leta ni bilo izvedeno vzdrževanje ledine, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da je bila ozelenjena površina, vključena v zahtevo poškodovana, vendar ni bila dosejana s primernimi kmetijskimi rastlinami, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ugotovljeno, da ozelenjena površina oziroma brežina terase na GERK, vključenem v zahtevo, do 30. junija tekočega leta ni bila pokošena oziroma zmulčena, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da kmetijska rastlina, uporabljena za pokrivanje medvrstnega prostora, oziroma brežina terase ni bila do 15. oktobra tekočega leta dvakrat zmulčena oziroma pokošena, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na površini, vključeni v zahtevo, kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji, številka 23, ali minimalnem upravljanju zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih, številka 26, se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VIN_MEDV: Pokritost tal čez zimo v vinogradih, kjer medvrstni prostor ni pokrit z negovano ledino – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k obogatitvi tal z organsko snovjo in hranili, povečevanju humusa in izboljšanju zračno vodnega režima v tleh.

Opis:

Na GERK vključenem v zahtevo se mora v tekočem letu po trgatvi tla v vsakem medvrstnem prostoru ali na terasni ploskvi zasejati z naslednjimi kmetijskimi rastlinami, v čisti setvi ali kot mešanice: grašica (ozimna), ječmen (ozimni), krmna ogrščica (ozimna), krmna repica (ozimna), krmni grah (ozimni), mešanica žit (ozimna), oljna ogrščica (ozimna), oves (ozimni), pira (ozimna), pšenica (ozimna), pšenica horasan, rž (ozimna), trda pšenica (ozimna), tritikala (ozimna), soržica (ozimna).

Te rastline morajo tla pokrivati najmanj v obdobju od 1. novembra tekočega leta do 15. februarja naslednjega leta. Košnja ali mulčenje ozelenjene brežine teras je obvezna. Rastline, ki se posejejo za pokritost tal se zmulči oziroma pokosi najpozneje do 30. maja naslednjega leta. Zahteva se izvaja na območju vinorodne dežele Primorska in v vinogradih na terasah na območju celotne Slovenije. Zahteva se lahko izvaja na delu površin vinogradov. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni setev za pokritost tal v medvrstnem prostoru ter mulčenje oziroma košnja teh rastlin ter brežin teras.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja, nagib, zatravljenost, terasiranost ter ustreznost vključenih vinogradov. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost vinograda) ter evidence o delovnih opravilih.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji (številka 23) ter minimalnem upravljanju zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih (številka 26). V okviru pregleda se preveri ali se talna odeja na kmetijskem zemljišču vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja ter ali na pretežnem delu kmetijskih zemljišč ni očitnih sledi zaradi neprimerne uporabe mehanizacije.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom do vključno 35 % 217,45 eura na ha letno za vinograde, ki niso terasirani ter 278,68 eura na ha letno za vinograde, ki so terasirani. Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za vinograde z nagibom nad 35 % 392,02 eura na ha letno za vinograde, ki niso terasirani ter 516,66 eura na ha letno za vinograde, ki so terasirani.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo setev kmetijske rastline za pokrivanje medvrstnega prostora ni bila opravljena, da posejana rastlina ni ustrezna ali da na površini vključeni v zahtevo tla med 1. novembrom tekočega in 15. februarjem naslednjega leta niso pokrita, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK vključenem v zahtevo zahteva ne izvaja v vseh medvrstnih prostorih, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo kmetijske rastline za pokritost tal niso bile zmulčene oziroma pokošene do 30. maja naslednjega leta, se ob prvi kršitvi za ta GERK v tekočem letu plačilo zniža za 20 %. Plačilo se za GERK ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 % tudi v primeru, ko je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da brežine teras niso pokošene ali zmulčene.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na površini, vključeni v zahtevo, kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji, številka 23, ali minimalnem upravljanju zemljišč, ki odraža specifične pogoje, za omejitev erozije na zemljiščih, številka 26, se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

TRAJNO TRAVINJE I

Operacija Trajno travinje I se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi eno ali več izbirnih zahtev te operacije. Izbirne zahteve je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezno zahtevo, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo, če se izbirna zahteva lahko izvaja na delu površin trajnega travinja. Upravičenec, ki ima samo travnike (GERK z rabo 1300 - trajni travnik) manjše od 1 ha, se v operacijo Trajno travinje I ne more vključiti. Na spletnih straneh ministrstva in agencije so objavljena tehnološka navodila za izvajanje posameznih zahtev te operacije.

TRZ_I_NPAS: *Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošena pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – obvezna zahteva*

Namen:

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju in povečanju možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk in drugih malih živali na travniku, omogoča pa tudi semenitev rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje. Nepokošen del travnika predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Je pomembno zatočišče različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk.

Opis:

Zahteva se izvaja na izbranih travnikih, katerih površina je večja ali enaka 1 ha. V okviru zahteve se v tekočem letu na GERK, ki je vključen v zahtevo, pusti strnjen nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine GERK. Na nepokošenem pasu je prepovedana paša, pokositi pa ga je potrebno naslednje leto, po 1. 3. Če je površina GERK vključenega v zahtevo 10 ha ali več, je nepokošen pas lahko v dveh ali več delih. Nepokošen pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha. Nepokošen pas ne sme biti dve leti zapored na istem delu GERK.

Pri določitvi deleža, ki ga predstavlja nepokošeni pas se upošteva celotna površina GERK vključenega v zahtevo. Zahteva se lahko izvaja na poljubnem številu GERK. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

Če vsaj 0,3 ha travnikov KMG leži na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov (HAB), traviščnih habitatov metuljev (MET) in steljnikov (STE) ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (VTR), se KMG lahko v zahtevo vključi le, če se istočasno vključi tudi v eno od operacij pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti z najmanj 20 % površin trajnega travinja znotraj posameznega območja. KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Če se KMG istočasno vključi v operacijo Posebni traviščni habitat, Traviščni habitat metuljev, Habitat ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali Steljniki, mora biti povprečna letna obtežba z živino na KMG od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja ali paša. Na KMG je potrebno hraniti skico travnika vključenega v zahtevo z vrisanim nepokošenim pasom.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, velikost in ustreznost travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin, velikost travnika, velikost in stanje nepokošenega pasu), skico travnika z vrisanim nepokošenim pasom ter evidence o delovnih opravilih. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljavnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Do plačila je upravičena celotna površina GERK vključenega v zahtevo. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 50,04 eura na ha letno.

Če se zahteva izvaja na ekološko pomembnih območjih, znaša plačilo na območjih HAB 42,50 eura na ha letno, na območjih MET 28,70 eura na ha letno, na območjih VTR 20,10 eura na ha letno ter na območjih STE 20,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK, ki je vključen v zahtevo ni nepokošenega pasu ali da se ta nahaja na istem delu GERK kot v preteklem letu, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da nepokošeni pas predstavlja manj kot 5 % ali več kot 10 % površine GERK vključenega v zahtevo, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se je na GERK vključenem v zahtevo na nepokošenem pasu izvajala paša, ali da je bil nepokošeni pas naslednje leto pokošen pred 1. 3., se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

V primeru, da je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

TRZ_I_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je zmanjšati izpuste amonijaka in smradu pri gnojenju z organskimi gnojili, izboljšati učinkovitost kroženja dušika in posledično zmanjšati izpuste toplogrednih plinov (didušikovega oksida).

Opis:

Vsa tekoča organska gnojila se na površino tal nanašajo s pomočjo vlečenih cevi, vlečenih sani ali z vnosom gnojil neposredno v tla. Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak je treba izvajati na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.

Najmanjša količina uporabljenih gnojil pri gnojenju z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak ni predpisana, najvišja pa je omejena z določbami navzkrižne skladnosti (na kmetijskem gospodarstvu letni vnos dušika iz živinskih gnojil ne sme presegati 170 kg N/ha kmetijskih površin). Zahteva se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Če se KMG istočasno vključi v operacijo Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali Steljniki, mora biti povprečna letna obtežba z živino na KMG od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bilo opravljeno gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak.

Izpolniti je treba tudi obrazca »Evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil« in »Evidenca o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje tudi s prisotnostjo živali na KMG ali z obrazcem o oddaji in prejemu organskih gnojil ter opredelitvijo pretežnega načina reje na KMG.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost travnika, število in kategorija živali na KMG ter pretežni način njihove reje. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se tudi možnosti načina reje živali na KMG in prisotnost ustrezne mehanizacije ali prisotnost računa izvajalca za opravljeno strojno storitev ali izjave izvajalca. Popišejo se vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (številka 18). V okviru pregleda se preveri ali so mineralna in organska gnojila po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena, ali pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja ter ali se za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporablja ustrezna mehanizacija.

Plačilo:

Plačilo se dodeli na podlagi količine tekočih organskih gnojil, ki jih KMG v tekočem letu proizvede ali prejme od drugega KMG. Upravičenec lahko pridobi plačilo za največ 30 m³ tekočih organskih gnojil na hektar površine na kateri uveljavlja zahtevke TRZ_I_NIZI. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 1,28 eura na m³ letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bilo na površinah, ki so vključene v zahtevo, izvedeno gnojenje s tekočimi organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da je na GERK, vključenem v zahtevo, bilo gnojenje s tekočimi organskimi gnojili izvedeno z neustrezno mehanizacijo ali pa sploh ni bilo izvedeno, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni mogoč način reje, ki ga je upravičenec označil kot pretežnega, se plačilo zahtevka ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

V primeru, da je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 18), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

TRZ_I_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k pozitivnim učinkom na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine. S pravilom mrve ter opuščanjem povijanja trave v folijo se ohranja vrstno bogate travnike, zagotavlja možnost preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam, ter prispeva k ohranjanju okolja z zmanjšanjem uporabe polietilenske folije.

Opis:

Na vseh travnikih KMG se mora trava pokositi in pospraviti v obliki mrve. Siliranje pokošene trave ni dovoljeno, prav tako ni dovoljeno povijanje suhe trave s folijo. Zahteva se izvaja na vseh površinah trajnega travinja. Pri tem je treba upoštevati, da se mora v celotnem obdobju trajanja obveznosti zahteva izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Na KMG ne sme biti prisotne nobene travne silaže ali trave povite v folijo (niti zalog iz predhodnih let), lahko pa prisotne suhe bale trave, ki niso povite v folijo. Pri zahtevi se lahko izvaja tudi paša, vendar mora biti na KMG prisotna tudi mrva.

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Če se KMG istočasno vključi v operacijo Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali Steljniki, mora biti povprečna letna obtežba z živino na KMG od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena košnja in spravilo mrve.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se prisotnost trave povite v folijo ter popiše vrste ter kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 25,26 eura na ha letno, do plačila pa so upravičeni GERK vključeni v obvezno zahtevo TRZ_I_NPAS.

Če se zahteva izvaja na ekološko pomembnih območjih HAB ali MET, znaša plačilo na območjih HAB 7,10 eura na ha letno in na območjih MET 8,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je na KMG prisotna travna silaža ali trava povita v folijo, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se na GERK pokošena trava ni pospravila v obliki mrve, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v prvem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK, vključenem v zahtevo, trava ni pokosila, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

TRZ_I_OSIL: Oпустitev silaže – izbirna zahteva

Namen:

Zahteva je usmerjena v sušenje in dosuševanje krme, kar ima pozitivne učinke na okolje in biotsko raznovrstnost. Z opustitvijo silaže se ohranja vrstno bogate travnike, zagotavlja možnost preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam, izboljšuje strukturo njivskih tal ter zmanjšuje obremenjevanje voda z nitrati in okolja z ostanki fitofarmaceutskih sredstev.

Opis:

Na vseh travnikih KMG se mora trava pokositi in pospraviti v obliki mrve. Prepovedano je siliranje krme in trave pridelane na njivah ter povijanje suhe trave s folijo. Zahteva se mora izvajati na vseh površinah trajnega travinja. Pri tem je potrebno upoštevati, da se mora v celotnem obdobju trajanja obveznosti zahteva izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Na KMG ne sme biti prisotne nobene silaže ali trave povite v folijo (niti zalog iz predhodnih let), lahko pa prisotne suhe bale trave, ki niso povite v folijo. Pri zahtevi se lahko izvaja tudi paša, vendar mora biti na KMG prisotna tudi mrva.

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Če se KMG istočasno vključi v operacijo Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali Steljniki, mora biti povprečna letna obtežba z živino na KMG od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena košnja in spravilo mrve.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se tudi prisotnost silaže in trave povite v folijo ter opiše vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 45,84 eura na ha letno, do plačila pa so upravičeni GERK vključeni v obvezno zahtevo TRZ_I_NPAS.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je na KMG prisotna kakršna koli silaža ali trava povita s folijo, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se na GERK trava ni pospravila v obliki mrve, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v prvem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK, vključenem v zahtevo, trava ni pokosila, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

TRAJNO TRAVINJE II

Operacija Trajno travinje II se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije. Izbirni zahtevi je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezno zahtevo, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo, če se izbirna zahteva lahko izvaja na delu površin trajnega travinja. Na spletnih straneh ministrstva in agencije so objavljena tehnološka navodila za izvajanje posameznih zahtev te operacije.

TRZ_II_OSIL: Opustitev silaže – obvezna zahteva

Namen:

Zahteva je usmerjena v sušenje in dosuševanje krme, kar ima pozitivne učinke na okolje in biotsko raznovrstnost. Z opustitvijo silaže se ohranja vrstno bogate travnike, zagotavlja možnost preživetja nevretenčarjev, ki predstavljajo hrano drugim vrstam, izboljšuje strukturo njivskih tal ter zmanjšuje obremenjevanje voda z nitrati in okolja z ostanki fitofarmaceutskih sredstev.

Opis:

Na vseh travnikih KMG se mora trava pokositi in pospraviti v obliki mrve. Prepovedano je siliranje krme in trave pridelane na njivah ter povijanje suhe trave s folijo. Zahteva se mora izvajati na vseh površinah trajnega travinja. Pri tem je treba upoštevati, da se mora v celotnem obdobju trajanja obveznosti zahteva izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Na KMG ne sme biti prisotne nobene silaže ali trave povite v folijo (niti zalog iz predhodnih let), lahko pa prisotne suhe bale trave, ki niso povite v folijo. Pri zahtevi se lahko izvaja tudi paša, vendar mora biti na KMG prisotna tudi mrva. Zahteva se lahko izjemoma izvaja na delu GERK, če je preostali del GERK vključen v zahteve oziroma operacije KOPOP, katerih kombinacija z izbirno zahtevo TRZ_II_OSIL ni mogoča.

Če vsaj 0,3 ha travnikov KMG leži na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov (HAB), traviščnih habitatov metuljev (MET) in steljnikov (STE) ali območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (VTR), se KMG lahko v zahtevo vključi le, če se istočasno vključi tudi v eno od operacij pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti z najmanj 20 % površin trajnega travinja znotraj posameznega območja.

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Če se KMG istočasno vključi v operacijo Posebni traviščni habitat, Traviščni habitat metuljev, Habitat ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali Steljniki, mora biti povprečna letna obtežba z živino na KMG od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena košnja in spravilo mrve.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se prisotnost silaže in trave povite v folijo ter popiše vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljavnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 45,84 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je na KMG prisotna kakršna koli silaža ali trava povita s folijo, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se na GERK trava ni

pospravila v obliki mrve, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v prvem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na GERK, vključenem v zahtevo, trava ni pokosila, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

TRZ_II_NPAS: Za GERK-e, ki so večji od 1 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju in povečanju možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk in drugih malih živali na travniku, omogoča pa tudi semenitev rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje. Nepokošen del predstavlja donorsko cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Je pomembno zatočišče različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalih žuželk.

Opis:

Zahteva se izvaja na izbranih travnikih, katerih površina je večja ali enaka 1 ha. V okviru zahteve se v tekočem letu na GERK, ki je vključen v zahtevo, pusti strnjen nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine GERK. Na nepokošenem pasu je prepovedana paša, pokositi pa ga je potrebno naslednje leto, po 1. 3. Če je površina GERK vključenega v zahtevo 10 ha ali več, je nepokošen pas lahko v dveh ali več delih. Nepokošen pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha. Nepokošen pas ne sme biti dve leti zapored na istem delu GERK.

Pri določitvi deleža, ki ga predstavlja nepokošeni pas, se upošteva celotna površina GERK vključenega v zahtevo. Zahteva se izvaja na poljubnem številu GERK. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Če se KMG istočasno vključi v operacijo Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali Steljniki, mora biti povprečna letna obtežba z živino na KMG od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja ali paša. Na KMG je potrebno hraniti skico travnika vključenega v zahtevo z vrisanim nepokošenim pasom.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, velikost in ustreznost travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin, velikost travnika, velikost in stanje nepokošenega pasu), skico travnika z vrisanim nepokošenim pasom ter evidence o delovnih opravilih. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitati vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Do plačila je upravičena celotna površina GERK vključenega v zahtevo. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 50,04 eura na ha letno.

Če se zahteva TRZ_II_NPAS izvaja na ekološko pomembnih območjih, za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo na območjih HAB 42,50 eura na ha letno, na območjih MET 28,70 eura na ha letno, na območjih VTR 20,10 eura na ha letno in na območjih STE 20,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK, ki je vključen v zahtevo ni nepokošenega pasu ali da se ta nahaja na istem delu GERK kot v preteklem letu, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da nepokošeni pas predstavlja manj kot 5 % ali več kot 10 % površine GERK vključenega v zahtevo, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se je na GERK vključenem v zahtevo na nepokošenem pasu izvajala paša, ali da je bil nepokošeni pas naslednje leto pokošen pred 1. 3., se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

TRZ_II_NIZI: Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak – izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je zmanjšati izpuste amonijaka in smradu pri gnojenju z organskimi gnojili, izboljšati učinkovitost kroženja dušika in posledično zmanjšati izpuste toplogrednih plinov (duduškovega oksida).

Opis:

Vsa tekoča organska gnojila se na površino tal nanašajo s pomočjo vlečenih cevi, vlečenih sani ali z vnosom gnojil neposredno v tla. Gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak je potrebno izvajati na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Uporaba opreme z razpršilno ploščo ni dovoljena.

Najmanjša količina uporabljenih gnojil pri gnojenju z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak ni predpisana, najvišja pa je omejena z določbami navzkrižne skladnosti (na kmetijskem gospodarstvu letni vnos dušika iz živinskih gnojil ne sme presegati 170 kg N/ha kmetijskih površin). Zahteva se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. Če se KMG istočasno vključi v operacijo Posebni traviščni habitati, Traviščni habitati metuljev, Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov ali Steljniki, mora biti povprečna letna obtežba z živino na KMG od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bilo opravljeno gnojenje z organskimi gnojili z nizkimi izpusti v zrak.

Izpolniti je treba tudi obrazca »Evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil« in »Evidenca o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu - zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje s prisotnostjo ustrezne mehanizacije na KMG. Če upravičenec nima lastne mehanizacije mora imeti na KMG shranjen račun izvajalca za opravljeno strojno storitev ali shranjeno izjavo izvajalca, kadar se strojna storitev opravlja kot sosedska pomoč v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno. Upravičenec izpolnjevanje obveznosti dokazuje tudi s prisotnostjo živali na KMG ali z obrazcem o oddaji in prejemu organskih gnojil ter opredelitvijo pretežnega načina reje na KMG.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost travnika, število in kategorija živali na KMG ter pretežni način njihove reje. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se tudi možnosti načina reje živali na KMG in prisotnost ustrezne mehanizacije ali prisotnost računa izvajalca za opravljeno strojno storitev ali izjave izvajalca. Popišejo se vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (številka 18). V okviru pregleda se preveri ali so mineralna in organska gnojila po površini, ki se gnoji, enakomerno raztrošena, ali pri prevozu in gnojenju ni nenadzorovanega raztrosa gnojil in gnojenja zunaj predvidenega območja gnojenja ter ali se za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili uporablja ustrezna mehanizacija.

Plačilo:

Plačilo se dodeli na podlagi količine tekočih organskih gnojil, ki jih KMG v tekočem letu proizvede ali prejme od drugega KMG. Upravičenec lahko pridobi plačilo za največ 30 m³ tekočih organskih gnojil na hektar površine na kateri uveljavlja zahtevek TRZ_II_NIZI. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 1,39 eura na m³ letno. Plačilo se dodeli za največ 30 m³ tekočih organskih gnojil na hektar površine vključene v zahtevo.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni prisotnih dokazil, da je bilo na površinah, ki so vključene v zahtevo, izvedeno gnojenje s tekočimi organskimi gnojili z niskimi izpusti v zrak, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da je na GERK, vključenem v zahtevo, bilo gnojenje s tekočimi organskimi gnojili izvedeno z neustrezno mehanizacijo ali pa sploh ni bilo izvedeno, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da na KMG ni mogoč način reje, ki ga je upravičenec označil kot pretežnega, se plačilo zahtevka ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 18), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

POSEBNI TRAVIŠČNI HABITATI

Operacija Posebni traviščni habitati se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«. Upravičenec mora izvajati obe obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije. Izbirni zahtevi je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezni zahtevi, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezni zahtevi. Operacija se izvaja na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov. Če leži vsaj 0,1 ha površine GERK na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov, se šteje, da se na tem območju nahaja celoten GERK. Če leži na ekološko pomembnih območjih posebnih traviščnih habitatov manj kot 0,1 ha površine GERK, se šteje, da se celoten GERK nahaja izven območja.

HAB_KOS: Košnja/paša ni dovoljena do 20. maja, 30. maja, 10. junija, 20. junija ali 30. junija – obvezna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve omogoča travniškim vrstam in habitatnim tipom, da nemoteno in uspešno izvedejo svoj razvojni cikel (cvetijo, semenijo), s čimer se zagotavlja trajnost in ohranjanje njihovega pojavljanja. Časovno omejena košnja prispeva k zaustavitvi trenda izgube vrstno bogatih travnikov, ki je posledica prezgodnje in prepogoste košnje.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo velja omejitev rabe (košnja in paša).

Na območju slovenske Istre (HAB2_20_05) je raba dovoljena od **20. maja** tekočega leta.

Na območjih Bela Krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Boletina – velikonočnica, Črete, Dobljica, Dobrava – Jovsi, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Goriška brda, Haloze – vinorodne, Kožbana, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Kras 1, Lahinja, Ličenca pri Poljčanah, Marindol, Mirna, Mura, Nanošica, Osrednje Slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Soča z Volarjo, Trnovski gozd – Nanos 1, Trnovski gozd – Nanos 2, Vejar, Vrbina in Vrhoveljska planina (HAB1_30_05 in HAB2_30_05) je raba dovoljena od **30. maja** tekočega leta.

Na območjih Belški potok, Bled – Podhom, Češeniške gmajne z Rovščico, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Grad Brdo – Preddvor, Huda luknja, Kočevsko, Kozjansko, Ljubljansko barje, Mišja dolina, Notranjski trikotnik 1, Polhograjsko hribovje, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Ribniška dolina, Rinža, Sava Medvode – Kresnice, Šmarna gora, Vitanje – Oplotnica, Vzhodni Kozjak in Zadnje Struge pri Suhadolah (HAB1_10_06 in HAB2_10_06) je raba dovoljena od **10. junija** tekočega leta.

Na območjih Banjšice, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Bohor, Čemšeniška planina, Gorjanci – Radoha, Kras 2, Krimsko hribovje – Menišija, Kum, Menina, Mrzlica, Notranjski trikotnik 2, Notranjski trikotnik 3, Razbor, Trnovski gozd – Nanos 3 in Zahodni Kozjak (HAB1_20_06 in HAB2_20_06) je raba dovoljena od **20. junija** tekočega leta.

Na območjih Breginjski stol, Julijske Alpe, Kamniško-Savinjske Alpe, Karavanke, Pohorje in Ratitovec (HAB2_30_06) ter na območjih mokrotnih travnikov Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda luknja, Kobariško blato, Krimsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina (HABM_30_06) je raba dovoljena od **30. junija** tekočega leta.

Če se površine vključene v zahtevo kosijo, je obvezno opraviti spravilo travinja (pokošeno travo ni dovoljeno pustiti na površini). Na površinah vključenih v zahtevo velja celoletna prepoved mulčenja. Zahteva se lahko izvaja na celem ali na delu GERK. Če se zahteva izvaja na delu GERK, mora biti površina na kateri se uveljavlja zahtevki in sprejme obveznost večja ali enaka 0,3 ha. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini.

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja ali paša.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s

travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatu vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za površine, ki ležijo na območjih HAB1_30_05, HAB1_10_06 in HAB1_20_06: 238,20 eura na ha letno; za površine, ki ležijo na območjih HAB2_30_05, HAB2_10_06, HAB2_20_06, HAB2_20_05 in HAB2_30_06: 157,50 eura na ha letno in za površine, ki ležijo na območju HABM_30_06: 255,90 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve HAB_KOS z operacijo KRA_S50 višina plačila za zahtevo HAB_KOS znaša 53,10 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve HAB_KOS z operacijo KRA_GRB višina plačila za zahtevo HAB_KOS znaša 81,60 eura na ha letno, razen na območjih HABM_30_06, kjer plačilo znaša 103,10 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve HAB_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja višina plačila za zahtevo HAB_KOS znaša 25 eurov na ha letno, razen na območjih HABM_30_06, kjer plačilo znaša 51,20 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve HAB_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja višina plačila za zahtevo HAB_KOS za površine, ki ležijo na območjih HAB1_20_05, HAB1_30_05, HAB1_10_06 in HAB1_20_06 znaša 102,10 eurov na ha letno, za površine, ki ležijo na območjih HAB2_30_05, HAB2_10_06, HAB2_20_06, HAB2_20_05 in HAB2_30_06 znaša 25 eurov na ha letno in na območju HABM_30_06 128,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se je na površini vključeni v zahtevo v tekočem letu pred dovoljenim datumom izvajala košnja ali paša ali da se je na površini v tekočem letu izvajalo mulčenje, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na površini, vključeni v zahtevo, ni bilo opravljeno spravilo travinja, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

HAB_ORGG: Gnojenje samo z organskimi gnojili v omejeni količini – obvezna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve je namenjeno ohranjanju evropsko ogroženih Natura 2000 vrst in habitatnih tipov, ki so neposredno vezani na ekstenzivne, vrstno bogate travnike (ohranjanje posebnih travniških habitatov).

Opis:

Na GERK vključenih v zahtevo uporaba mineralnih gnojil ni dovoljena, letni vnos dušika iz organskih gnojil pa ne sme preseči 40 kg na ha. Pri izvajanju zahteve se kot merilo pri določitvi letnega vnosa dušika iz organskih gnojil ne upošteva obtežba s travojedimi živalmi, ampak količina dejansko uporabljenih gnojil na površini. Na mokrotnih travnikih (iz evidence HABM_30_06) se ta zahteva lahko izvaja tudi z opustitvijo gnojenja z dušikom iz organskih gnojil (izibno).

Zahteva se lahko uveljavlja na celem ali na delu GERK. V kolikor se zahteva izvaja na delu GERK, mora biti površina na kateri se uveljavlja zahtevka in sprejme obveznost večja ali enaka 0,3 ha. Tudi če se zahteva izvaja na delu GERK, velja omejitev letnega vnosa dušika oziroma opustitev gnojenja z dušikom iz organskih gnojil ter prepoved uporabe mineralnih gnojil na celem GERK. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK oziroma delu GERK, in sicer v obsegu površin vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcev **voditi evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj, na kateri površini ter s kakšno količino je bilo opravljeno gnojenje. Izpolniti je treba tudi obrazca »Evidenca uporabe organskih in mineralnih gnojil« in »Evidenca o uporabi gnojil na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. KMG mora hraniti račune iz katerih je razviden nakup vrste gnojil in deklaracije o teh gnojilih.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), račune iz katerih je razviden nakup vrste gnojil, deklaracije nabavljenih gnojil ter evidence o delovnih opravilih. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (številka 16). V okviru pregleda se preveri ali letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskih površin ne presega 250 kg N/ha.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 25,60 eura na ha letno za omejitev gnojenja z dušikom iz organskih gnojil (HAB_ORGG1) ter 50,80 eura na ha letno za opustitev gnojenja z dušikom iz organskih gnojil (HAB_ORGG2; samo mokrotni travniki iz območja HABM_30_06). Plačilo se pridobi samo za površino na kateri se izvaja tudi obvezna zahteva HAB_KOS.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK s površino, ki je vključena v zahtevo letni vnos dušika iz organskih gnojil presega 40 kg/ha, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v prvem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da so bila na GERK s površino, ki je vključena v zahtevo uporabljena mineralna gnojila, se v tekočem letu plačilo za to površino zavrne.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 16), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

HAB_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k pozitivnim učinkom na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine. S spravilom mrve ter opuščanjem povijanja trave v folijo se ohranja vrstno bogate travnike, zagotavlja možnost preživetja nevretenčarjev (npr. bramorji in kobilice), ki predstavljajo hrano drugim vrstam ter prispeva k ohranjanju okolja z zmanjšanjem uporabe polietilenske folije.

Opis:

Na vseh travnikih KMG se mora trava pokositi in pospraviti v obliki mrve. Siliranje pokošene trave ni dovoljeno, prav tako ni dovoljeno povijanje suhe trave s folijo. Zahteva se izvaja na vseh površinah trajnega travinja. Pri tem je treba upoštevati, da se mora v celotnem obdobju trajanja obveznosti zahteva izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

Na KMG ne sme biti prisotne nobene travne silaže ali trave povite v folijo (niti zalog iz predhodnih let), lahko pa so prisotne suhe bale trave, ki niso povite v folijo. Pri zahtevi se lahko izvaja tudi paša, vendar mora biti na KMG prisotna tudi mrva. KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena košnja in spravilo mrve.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se tudi prisotnost trave povite v folijo in popiše vrste ter kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Do plačila je upravičena površina vključene v zahtevi HAB_KOS in HAB_ORGG. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 7,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je na KMG prisotna travna silaža ali trava povita v folijo, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se na površini vključeni v zahtevo pokošena trava ni pospravila v obliki mrve, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v prvem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, trava ni pokosila, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

HAB_NPAS: Za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju in povečanju možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk in drugih malih živali na travniku, omogoča pa tudi semenitev rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje. Nepokošen del predstavlja prispevno cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Nepokošeni pasovi so pomembno zatočišče različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalim žuželkam.

Opis:

Zahteva se izvaja na izbranih travnikih, katerih površina je večja ali enaka 0,3 ha in se na njih izvajata obvezni zahtevi. Zahteva se lahko izvaja na celem ali le na delu GERK. V kolikor se zahteva izvaja na delu GERK, mora biti površina na kateri se uveljavlja zahtevki in sprejme obveznost večja ali enaka 0,3 ha. V okviru zahteve se v tekočem letu na površini, ki je vključena v zahtevo, pusti strnjen nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine. Če je površina vključena v zahtevo velika 10 ha ali več, je nepokošen pas lahko v dveh ali več delih, pri čemer nepokošen pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha.

Na nepokošenem pasu je prepovedana paša, pokositi pa ga je treba naslednje leto. Po košnji nepokošenega pasu je potrebno opraviti spravilo travinja (pokošeno travo ni dovoljeno pustiti na površini). Nepokošen pas ne sme biti dve leti zapored na istem delu GERK. Košnja nepokošenega pasu je **naslednje leto** dovoljena od:

- 20. maja na območju slovenske Istre (HAB2_20_05);
- 30. maja na območjih Bela Krajina, Boč – Haloze – Donačka gora, Boletina – velikonočnica, Črete, Dobličica, Dobrava – Jovsi, Drava, Dravinja s pritoki, Goričko, Goriška brda, Haloze – vinorodne, Kožbana, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje, Kras 1, Lahinja, Ličenca pri Poljčanah, Marindol, Mirna, Mura, Nanošica, Osrednje Slovenske gorice, Pregara – travišča, Reka, Soča z Volarjo, Trnovski gozd – Nanos 1, Trnovski gozd – Nanos 2, Vejar, Vrbina in Vrhoveljska planina (HAB1_30_05 in HAB2_30_05);
- 10. junija na območjih Belški potok, Bled – Podhom, Češeniške gmajne z Rovščico, Črna dolina pri Grosuplju, Črni potok, Grad Brdo – Preddvor, Huda luknja, Kočevsko, Kozjansko, Ljubljansko barje, Mišja dolina, Notranjski trikotnik 1, Polhograjsko hribovje, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Ribniška dolina, Rinža, Sava Medvode – Kresnice, Šmarna gora, Vitanje – Oplotnica, Vzhodni Kozjak in Zadnje Struge pri Suhadolah (HAB1_10_06 in HAB2_10_06);
- 20. junija na območjih Banjšice, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Bohor, Čemšeniška planina, Gorjanci – Radoha, Kras 2, Krimsko hribovje – Menišija, Kum, Menina, Mrzlica, Notranjski trikotnik 2, Notranjski trikotnik 3, Razbor, Trnovski gozd – Nanos 3 in Zahodni Kozjak (HAB1_20_06 in HAB2_20_06);
- 30. junija na območjih Breginjski stol, Julijske Alpe, Kamniško-Savinjske Alpe, Karavanke, Pohorje in Ratitovec (HAB2_30_06) ter na območjih mokrotnih travnikov Bled – Podhom, Bloščica, Bohinjska Bistrica in Jereka, Črna dolina pri Grosuplju, Dolenja vas pri Ribnici, Huda luknja, Kobariško blato, Krimsko hribovje – Menišija, Lahinja, Mišja dolina, Notranjski trikotnik, Radensko polje – Viršnica, Rašica, Razbor, Ribniška dolina, Šmarna gora, Trnovski gozd – Nanos, Vzhodni Kozjak, Zelenci in Žejna dolina (HABM_30_06).

Pri določitvi deleža, ki ga predstavlja nepokošeni pas, se upošteva površina vključena v zahtevo. Zahteva se lahko izvaja na poljubnem številu GERK. Zahtevo je potrebno celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini. KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja ali paša. Na KMG je treba hraniti skico travnika vključenega v zahtevo z vrisanim nepokošenim pasom.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), skica travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi in evidence o delovnih opravilih. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitati vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 67,90 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na površini, ki je vključena v zahtevo ni nepokošenega pasu ali da se ta nahaja na istem delu površine kot v preteklem letu, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da nepokošeni pas predstavlja manj kot 5 % ali več kot 10 % površine vključenega v zahtevo oziroma manj kot 0,05 ha ali več kot 1 ha, v primeru, ko je nepokošeni pas v več delih, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se je na površini vključeni v zahtevo na nepokošenem pasu izvajala paša, da je bil nepokošeni pas naslednje leto pokošen pred dovoljenim datumom ali da po košnji ni bilo opravljeno spravilo travinja, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

TRAVIŠČNI HABITATI METULJEV

Operacija Traviščni habitati metuljev se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«. Upravičenec mora izvajati obe obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi izbirno zahtevo te operacije. Izbirno zahtevo je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezni zahtevi. Operacija se izvaja na ekološko pomembnih območjih traviščnih habitatov metuljev (MET1, MET2). Če leži vsaj 0,1 ha površine GERK na ekološko pomembnih območjih traviščnih habitatov metuljev, se šteje, da se na tem območju nahaja celoten GERK. Če leži na ekološko pomembnih območjih traviščnih habitatov metuljev manj kot 0,1 ha površine GERK, se šteje, da se celoten GERK nahaja izven območja.

MET_KOS: Košnja/paša ni dovoljena med 15. junijem in 15. septembrom – obvezna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju ustreznega življenjskega prostora za metulje mravljiščarje, s čimer se ohranjajo populacije metuljev mravljiščarjev in travniških habitatnih tipov, ki uspevajo na tleh, revnih s hranili.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo sta od vključno 15. 6. do vključno 15. 9. tekočega leta prepovedani košnja in paša. Na površinah vključenih v zahtevo je čez vse leto prepovedano gnojenje in mulčenje. Če se površine vključene v zahtevo kosijo, je obvezno opraviti spravilo travinja (pokošeno travo ni dovoljeno pustiti na površini). Zahteva se lahko izvaja na celem ali le na delu GERK. Površina, na kateri se lahko uveljavlja zahtevka, mora biti večja ali enaka 0,3 ha. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini.

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni košnja, paša ali gnojenje. KMG mora hraniti račune o nakupu gnojil.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), račune o nakupu gnojil in evidence o delovnih opravilih. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) in ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitati vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za površine, ki ležijo na območju MET1 329,79 eura na ha letno in za površine, ki ležijo na območju MET2 160,24 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve MET_KOS z operacijo KRA_S50 višina plačila za zahtevo MET_KOS znaša 88,13 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve MET_KOS z operacijo KRA_GRB višina plačila za zahtevo MET_KOS znaša 120,18 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve MET_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja višina plačila za zahtevo MET_KOS za površine, ki ležijo na območju MET1 znaša 70,00 eurov na ha letno in za površine, ki ležijo na območju MET2 65,00 eurov na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve MET_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja višina plačila za zahtevo MET_KOS za površine, ki ležijo na območju MET1 znaša 200,00 eurov na ha letno in za površine, ki ležijo na območju MET2 65,00 eurov na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se je na površini, ki je vključena v zahtevo med 15. 6. in 15. 9. tekočega leta izvajala košnja ali paša, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se so bila na površini, ki je vključena v zahtevo uporabljena gnojila ali da je bila površina zmulčena, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na površini, vključeni v zahtevo, po košnji ni bilo opravljeno spravilo travinja, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

MET_NPAS: Za GERK, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika – obvezna zahteva

Namen:

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju in povečanju možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk in drugih malih živali na travniku, omogoča pa tudi semenitev rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje. Nepokošen del predstavlja prispevno cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Nepokošeni pasovi so pomembno zatočišče različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalim žuželkam.

Opis:

Zahteva se izvaja na izbranih travnikih, katerih površina je večja ali enaka 0,3 ha in se na njih izvaja obvezna zahteva MET_KOS. Zahteva se lahko izvaja na celem ali le na delu GERK. Površina na kateri se uveljavlja zahtevke in sprejme obveznost mora biti večja ali enaka 0,3 ha. V okviru zahteve se v tekočem letu na površini, ki je vključena v zahtevo, pusti strnjen nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine. Na nepokošenem pasu je prepovedana paša, pokositi pa ga je treba naslednje leto. Košnja nepokošenega pasu je dovoljena od 15. 9. naslednjega leta dalje. Po košnji nepokošenega pasu je potrebno opraviti spravilo travinja (pokošeno travo ni dovoljeno pustiti na površini). Če je površina vključena v zahtevo velika 10 ha ali več, je nepokošen pas lahko v dveh ali več delih, pri čemer nepokošen pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha. Nepokošen pas ne sme biti dve leti zapored na istem delu GERK.

Pri določitvi deleža, ki ga predstavlja nepokošeni pas se upošteva površina vključena v zahtevo. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini. KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

Na KMG je treba hraniti skico travnika vključenega v zahtevo z vrisanim nepokošenim pasom. KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja ali paša.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), skica travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi in evidence o delovnih opravilih. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) in ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 54,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na površini, ki je vključena v zahtevo ni nepokošenega pasu ali da je na površini vključeni v zahtevo v tekočem letu nepokošen pas na istem delu kot v preteklem letu, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da nepokošeni pas predstavlja manj kot 5 % ali več kot 10 % površine vključenega v zahtevo oziroma manj kot

0,05 ha ali več kot 1 ha, v primeru, ko je nepokošeni pas v več delih, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se je na površini vključene v zahtevo na nepokošenem pasu izvajala paša, da je bil nepokošeni pas naslednje leto pokošen pred 15. 9. ali da po košnji ni bilo opravljeno spravilo travinja, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

MET_MRVA: Spravilo mrve s travinja – izbirna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k pozitivnim učinkom na biotsko raznovrstnost in mozaičnost krajine. S pravilom mrve ter opuščanjem povijanja trave v folijo se ohranja vrstno bogate travnike, zagotavlja možnost preživetja nevretenčarjev (npr. bramorji in kobilice), ki predstavljajo hrano drugim vrstam ter prispeva k ohranjanju okolja z zmanjšanjem uporabe polietilenske folije.

Opis:

Na vseh travnikih KMG se mora trava pokositi in pospraviti v obliki mrve. Siliranje pokošene trave ni dovoljeno, prav tako ni dovoljeno povijanje suhe trave s folijo. Zahteva se izvaja na vseh površinah trajnega travinja. Pri tem je potrebno upoštevati, da je v celotnem obdobju trajanja obveznosti zahtevo potrebno izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Na KMG ne sme biti prisotne nobene travne silaže ali trave povite v folijo (niti zalog iz predhodnih let), lahko pa so prisotne suhe bale trave, ki niso povite v folijo. Pri zahtevi se lahko izvaja tudi paša, vendar mora biti na KMG prisotna tudi mrva.

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena košnja in spravilo mrve.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se tudi prisotnost trave povite v folijo in popiše vrste ter kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Do plačila so upravičene površine vključene v zahtevi MET_KOS in MET_NPAS. Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 8,10 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je na KMG prisotna travna silaža ali trava povita v folijo, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se na površini vključeni v zahtevo trava ni pospravila v obliki mrve, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v prvem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na površini vključeni v zahtevo trava ni pokosila, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

HABITATI PTIC VLAŽNIH EKSTENZIVNIH TRAVNIKOV

Operacija Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«. Upravičenec mora izvajati obvezno zahtevo, lahko pa izbere tudi izbirno zahtevo te operacije. Izbirno zahtevo je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezno zahtevo, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo. Operacija se izvaja na območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov (VTR1, VTR2). Če leži vsaj 0,1 ha površine GERK na območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, se šteje, da se na tem območju nahaja celoten GERK. Če leži na območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov manj kot 0,1 ha površine GERK, se šteje, da se celoten GERK nahaja izven območja.

VTR_KOS: Košnja ni dovoljena pred 1. avgustom - obvezna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju travniških vrst ptic, ki gnezdiyo na tleh (kosec, repaljščica in druge talne gnezdilke) ter ohranjanju njihovega ustreznega življenjskega prostora.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo je košnja dovoljena od 1. 8. tekočega leta, čez vso leto pa so prepovedani paša, gnojenje in mulčenje. Košnja, ki se izvede po 1. 8. tekočega leta, mora potekati od enega roba travnika do drugega ali od sredine travnika navzven. Po košnji je obvezno opraviti spravilo travinja (pokošeno travo ni dovoljeno pustiti na površini). Zahteva se lahko izvaja na celem ali le na delu GERK. V kolikor se zahteva izvaja na delu GERK, mora biti površina na kateri se uveljavlja zahtevka in sprejme obveznost večja ali enaka 0,3 ha. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini.

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni košnja, način košnje, paša ali gnojenje. KMG mora hraniti račune o nakupu gnojil in skice travnika z vrisanim načinom (smerjo) košnje.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), skice travnika z vrisanim načinom košnje, račune o nakupu gnojil in evidence o delovnih opravilih. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitati vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo znaša plačilo za površine, ki ležijo na območju VTR1 349,99 eura na ha letno in za površine, ki ležijo na območju VTR2 223,10 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve VTR_KOS z operacijo KRA_S50 plačilo za zahtevo VTR_KOS znaša 131,80 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve VTR_KOS z operacijo KRA_GRB plačilo za zahtevo VTR_KOS znaša 172,38 eura na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve VTR_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja plačilo za zahtevo VTR_KOS za površine, ki ležijo na območju VTR1 znaša 90,20 eurov na ha letno in za površine, ki ležijo na območju VTR2 85,20 eurov na ha letno.

Pri kombinaciji zahteve VTR_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja plačilo za zahtevo VTR_KOS za površine, ki ležijo na območju VTR1 znaša 220,20 eurov na ha letno in za površine, ki ležijo na območju VTR2 85,20 eurov na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se je na površini, ki je vključena v zahtevo pred 1. 8. tekočega leta izvajala košnja, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da so bila na površini, ki je vključena v zahtevo uporabljena gnojila, se je izvajala paša ali je bila površina zmulčena, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da se na površini, vključene v zahtevo košnja ni izvajala od enega roba travnika do drugega ali od sredine travnika navzven ali da po košnji ni bilo opravljeno spravilo travinja, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VTR_NPAS: Za GERK-e, velikosti najmanj 0,3 ha, v tekočem letu na travniku površina strnjene nepokošenega pasu, ki se pokosi naslednje leto, znaša 5 do 10% površine travnika - izbirna zahteva

Namen:

Namen zahteve je spodbuditi dobro okoljsko prakso na travnikih zmerne intenzivnosti. Izvajanje zahteve prispeva k ohranjanju in povečanju možnosti preživetja ogroženih vrst žuželk in drugih malih živali na travniku, omogoča pa tudi semenitev rastlin in ohranjanje rastlinskih vrst, ki so značilne za naravno travinje. Nepokošen del predstavlja prispevno cono za vrste, ki so zaradi kmetijske rabe, ki ne upošteva njihovih ekoloških zahtev, prizadete. Nepokošeni pasovi so pomembno zatočišče različnim vrstam sesalcev, ptic, metuljev in ostalim žuželkam.

Opis:

Zahteva se izvaja na izbranih travnikih, katerih površina je večja ali enaka 0,3 ha in se na njih izvaja obvezna zahteva VTR_KOS. Zahteva se lahko izvaja na celem ali le na delu GERK. V kolikor se zahteva izvaja na delu GERK, mora biti površina na kateri se uveljavlja zahtev in sprejme obveznost večja ali enaka 0,3 ha. V okviru zahteve se v tekočem letu na površini, ki je vključena v zahtevo, pusti strnjen nepokošen pas travnika v obsegu 5 do 10 % površine. Na nepokošenem pasu je prepovedana paša, pokositi pa ga je treba naslednje leto. Košnja je naslednje leto dovoljena od 1. 8. dalje. Po košnji nepokošenega pasu je potrebno opraviti spravilo travinja (pokošeno travo ni dovoljeno pustiti na površini). Če je površina vključenega v zahtevo velika 10 ha ali več, je nepokošen pas lahko v dveh ali več delih, pri čemer nepokošen pas ne sme biti manjši od 0,05 ha in večji od 1 ha. Nepokošen pas ne sme biti dve leti zapored na istem delu GERK.

Pri določitvi deleža, ki ga predstavlja nepokošeni pas se upošteva površina vključena v zahtevo. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini. KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja ali paša. Na KMG je treba hraniti skico travnika vključenega v zahtevo z vrisanim nepokošenim pasom.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), skica travnika z vrisanimi nepokošenimi pasovi in evidence o delovnih opravilih. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) in ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 45,50 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na površini, ki je vključena v zahtevo ni nepokošenega pasu ali da je na površini vključeni v zahtevo v tekočem letu nepokošen pas na istem delu kot v preteklem letu, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da nepokošeni pas predstavlja manj kot 5 % ali več kot 10 % površine vključenega v zahtevo oziroma manj kot 0,05 ha ali več kot 1 ha, v primeru, ko je nepokošeni pas v več delih, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v

tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da se je na površini vključene v zahtevo na nepokošenem pasu izvajala paša, da je bil nepokošeni pas naslednje leto pokošen pred 1. 8. ali da po košnji ni bilo opravljeno spravilo travinja, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

STELJNIKI

Operacija Steljniki (STE_KOS) se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«. Operacija se izvaja na ekološko pomembnih območjih steljnikov. Če leži vsaj 0,1 ha površine GERK na ekološko pomembnih območjih steljnikov, se šteje, da se na tem območju nahaja celoten GERK. Če leži na ekološko pomembnih območjih steljnikov manj kot 0,1 ha površine GERK, se šteje, da se celoten GERK nahaja izven območja.

NAMEN:

Operacija je namenjena ohranjanju travnikov, ki se kosijo v poznem poletju. S pozno košnjo se varuje vrste, ki potrebujejo ekstenzivno rabo oziroma košnjo le enkrat letno, s čimer se ohranjajo metulji (barjanski okarček), travniške vrste ptic, ki gnezdijo na tleh (kosec), travniški habitatni tipi, ki uspevajo na tleh, revnih s hranili in prispeva k semenitvi ter povečanju vrstne pestrosti travnika.

Opis:

Na površinah, vključenih v operacijo steljniki, se košnja izvaja mozaično, kar pomeni, da se vsako leto pokosi približno polovica travnika (od 40 % do 60 %). Košnja je dovoljena od 1. 8. tekočega leta dalje. Polovica travnika, ki se v tekočem letu ne pokosi, se mora pokositi naslednje leto, prav tako od 1. 8. dalje. Travnik ni dovoljeno razpoloviti na robni in osrednji del. Krožna košnja travnika ni dovoljena. Po košnji je potrebno opraviti spravilo travinja (pokošeno travo ni dovoljeno pustiti na površini).

Paša, gnojenje in mulčenje so na površini, vključeni v operacijo, prepovedani celo leto. Travnik je prepovedano nasipavati (npr. z zemljino ali drugimi odpadnim oziroma gradbenim materialom) in zatravljati oziroma dosejevati s komercialnimi travnimi in drugimi mešanici (travno-deteljne mešanice, deteljno-travne mešanice,...).

Operacija se lahko izvaja na celem ali le na delu GERK. Če se operacija izvaja na delu GERK, mora biti površina na kateri se uveljavlja zahtevek in sprejme obveznost večja ali enaka 0,3 ha. Operacija se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini, pri čemer isti del GERK ne sme biti nepokošen dve leti zaporedoma.

KMG, ki uveljavlja plačilo za operacijo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,5 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni košnja, paša, mulčenje, nasipavanje, dosejevanje ali gnojenje. KMG mora hraniti račune o nakupu gnojil in skico travnika z vrisanimi deli, na katerih se izvede košnja.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje operacije, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), račune o nakupu gnojil, skico travnika in evidence o delovnih opravilih. Popišejo se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno operacijo znaša plačilo za površine, ki ležijo na območju STE1 329,79 eura na ha letno in za površine, ki ležijo na območju STE2 202,90 eura na ha letno.

Pri kombinaciji operacije STE_KOS z operacijo KRA_S50 plačilo za operacijo STE_KOS znaša 111,60 eura na ha letno.

Pri kombinaciji operacije STE_KOS z operacijo KRA_GRB plačilo za operacijo STE_KOS znaša 152,18 eura na ha letno.

Pri kombinaciji operacije STE_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja plačilo za operacijo STE_KOS za površine, ki ležijo na območju STE1 znaša 70,00 eurov na ha letno in za površine, ki ležijo na območju STE2 65,00 eurov na ha letno.

Pri kombinaciji operacije STE_KOS z ukrepom ekološko kmetovanje – plačila za ohranitev praks in metod ekološkega kmetovanja plačilo za operacijo STE_KOS za površine, ki ležijo na območju STE1 znaša 200,00 eurov na ha letno in za površine, ki ležijo na območju STE2 65,00 eurov na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno operacijo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne operacije ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se je na površini, ki je vključena v operacijo pred 1. 8. tekočega leta izvajala košnja, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da so bila na površini, ki je vključena v operacijo uporabljena gnojila, da na njej ni nepokošenega dela, da je bila zmulčena ali da se je na njej izvajala paša, se plačilo za to površino v tekočem letu zavrne.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je nepokošeni del površine manjši od 40 % ali večji od 60 % od površine vključene v operacijo, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se nepokošeni del nahaja na istem delu površine kot v preteklem letu, da na površini po košnji ni bilo opravljeno spravilo travinja, da je bilo izvedeno nasipavanje travnika ali da je bila površina zatravljena oziroma dosejana s komercialnimi ali drugimi mešanici, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno operacijo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno operacijo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v operacijo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za operacijo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v operacijo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo operacije v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VODNI VIRI

Operacija Vodni viri (VOD) se izvaja na GERK z vrstama rabe »1100 – njive« in »1170 – jagode na njivi«. Upravičenec mora izvajati obvezni zahtevi, lahko pa izbere tudi eno ali obe izbirni zahtevi te operacije. Izbirni zahtevi je treba izvajati na isti kmetijski površini kot obvezno zahtevo VOD_FFSV, in sicer v enakem ali manjšem obsegu kot obvezno zahtevo. Upravičenec, ki se vključi v izvajanje te operacije, se lahko istočasno vključi tudi v operacijo Poljedelstvo in zelenjadarstvo. Operacija se izvaja na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz Načrta upravljanja voda (NUV). V operacijo se ne more vključiti površine, ki ležijo na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo. Na spletnih straneh ministrstva in agencije so objavljena tehnološka navodila za izvajanje posameznih zahtev te operacije.

VOD_ZEL: Ozelenitev njivskih površin – obvezna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k izboljšanju stanja tal in voda, zmanjšanju onesnaževanja podtalnice, izboljšanju rodovitnosti in strukture tal, preprečevanju izpiranja hranil, zmanjševanju zapleveljenosti ter varovanju tal pred škodljivimi vplivi vremena.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo VOD_ZEL je potrebno opraviti setev prezimnih posevkov. Setev je potrebno opraviti najpozneje do 25. 10. tekočega leta, tla pa morajo biti pokrita s prezimno odejo od 15. 11. tekočega leta do najmanj 15. 2. naslednjega leta, pri čemer mora biti zeleni pokrov viden na najmanj 70 % ozelenjene površine. Ozelenjena površina se do 15. 2. naslednjega leta ne sme obdelovati. Za uničenje zelene prezimne odeje ni dovoljeno uporabiti herbicidov, dovoljena pa je uporaba herbicidov za namene izvajanja ukrepov varstva rastlin.

Zahteva se izvaja samo na GERK s povprečnim naklonom pod 20 %. Ozelenitev njivskih površin se lahko izvaja na delu GERK vključenega v zahtevo (poljini), mora pa se izvajati na najmanj 30 % njivskih površin na območju Dravske kotline in na najmanj 20 % njivskih površin na ostalih prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda iz NUV. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju trajanja izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

Kmetijske rastline, za katere se lahko uveljavlja plačilo za izvajanje izbirne zahteve VOD_ZEL, so: Žita: ječmen (ozimni), mešanice žit (ozimne), oves (ozimni), pira (ozimna), pšenica (ozimna), pšenica horasan (ozimna), rž (ozimna), soržica (ozimna), trda pšenica (ozimna) in tritikala (ozimna). Zelenjadnice: motovilec, radič in rukola. Ostale kmetijske rastline: detelja, deteljno-travne mešanice, druge rastline za krmno na njivah, grašica (ozimna), inkarnatka, krmna ogrščica (ozimna), krmna repica (ozimna), krmni grah (ozimni), krmni ohrovt, lucerna, mešanica rastlin – naknadni posevek, navadna nokota, oljna ogrščica (ozimna), trava – podsevek, podsevek navadne nokote, podsevek krmnega graha, podsevek deteljnotravni mešanic, podsevek detelje, podsevek inkarnatke, trave, trave za pridelavo semena, travno deteljne mešanice in vrtni mak (ozimni). Če KMG za ozelenitev poseje drugo kmetijsko rastlino kot je prijavljena na zbirni vlogi, je pred najavo pregleda na kraju samem oziroma pred izdajo odločbe potrebno opraviti spremembo zbirne vloge ter navesti kmetijsko rastlino, ki je bila dejansko posejana.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni oranje, ustrezna setev za ozelenitev njivskih površin ter obdelava prezimnega posevka (spravilo ali mehansko uničenje). Na KMG je treba hraniti račune iz katerih je razviden nakup fitofarmaceutskih sredstev.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, morebitna vključenost kmetijske rastline v več zahtev operacije VOD, naklon in ustreznost območja vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev ter evidence o delovnih opravilih.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji (številka 23). V okviru pregleda se preveri ali se talna odeja na kmetijskem zemljišču vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 189,80 eura na ha letno.

Prezimni posevek, za katerega se uveljavlja plačilo za tekoče leto, se v naslednjem letu lahko vključi v zahtevo POZ_KOL v okviru operacije Poljedelstvo in zelenjadarstvo, vendar do plačila za to zahtevo v naslednjem letu ni upravičen.

Večletna kmetijska rastlina, ki je v tekočem letu prijavljena kot glavni posevek, se v tekočem letu lahko vključi v zahtevo VOD_ZEL, vendar do plačila za to zahtevo v tem letu ni upravičena.

Če se upravičenec z isto površino vključi v operacijo VOD in ukrep ekološko kmetovanje, mora na tej površini izvajati zahtevo VOD_ZEL, vendar plačila za to zahtevo ne pridobi.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ugotovljeno, da je na poljini vključeni v zahtevo setev prezimnega posevka bila opravljena po 25. oktobru tekočega leta, se ob prvi kršitvi plačilo za to poljino v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da je na poljini vključeni v zahtevo bila obdelava ozelenjenih njivskih površin izvedena pred 15. 2. naslednjega leta, se ob prvi kršitvi plačilo za to poljino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če med 15. 11. tekočega leta in 15. 2. naslednjega leta zeleni pokrov ni bil viden na vsaj 70 % površine vključene v zahtevo ali pa so bili na površini vključeni v zahtevo za uničenje zelene odeje uporabljeni herbicidi, se ob prvi kršitvi plačilo za to poljino v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo setev kmetijske rastline ni bila opravljena ali pa je bila rastlina neustrezna, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 23), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VOD_FFSV: Uporaba samo fitofarmacevtskih sredstev, ki so dovoljena na najožjih vodovarstvenih območjih - obvezna zahteva

Namen:

Izvajanje zahteve prispeva k varovanju vodnih virov, zmanjševanju obremenjevanja okolja, izboljšanju stanja tal ter preprečevanju izpiranja aktivnih snovi fitofarmacevtskih sredstev v podzemne vode.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo VOD_FFSV se lahko uporabljajo le fitofarmacevtska sredstva, katere je dovoljeno uporabljati na najožjih vodovarstvenih območjih iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov Ljubljanskega polja, Selniške dobrove, Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja, Dravsko-ptujskega polja, Apaškega polja, Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, Rižane, za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, na območju občine Jezersko, na območju občine Jesenice, na območju Slovenj Gradca in za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič.

Na površinah vključenih v zahtevo je tako prepovedano uporabljati fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo naslednje aktivne snovi: bentazon, s-metolaklor, terbutilazin, metamitron, izoproturon, mcpp, mcpp-p, mcpa, dimetenamid, kloridazon, tritosulfuron, nikosulfuron, rimsulfuron, flurokloridon, petoksamid, klopuralid, dikloprop-p, metalaksil-m, metazaklor, dicamba, metribuzin, flufenacet, dimetaklor, klorotalonil, klorantraniliprol in triasulfuron. Seznam navedenih aktivnih snovi se lahko spremeni na podlagi sprememb v nacionalni zakonodaji. Veljavni seznam je dostopen na spletnih straneh ministrstva in agencije.

Zahtevo VOD_FFSV je potrebno izvajati na vseh njivskih površinah KMG, ki se nahajajo na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz NUV. Zahteva se mora celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istih površinah (GERK). Kot izpolnjevanje zahteve se šteje tudi, če se na površini vključeni v zahtevo ne uporabljajo nobena fitofarmacevtska sredstva. Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno kdaj in na kateri površini so bila uporabljena fitofarmacevtska sredstva ter katera sredstva so bila uporabljena.

Izpolniti je treba tudi obrazca »Podatki o uporabi fitofarmacevtskih sredstev pri ukrepu KOPOP« in »Evidenca o uporabi fitofarmacevtskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. KMG mora hraniti račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev ter deklaracije o teh sredstvih.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve ter ustreznost območja in vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), fitofarmacevtska sredstva, ki se uporabljajo na KMG, račune iz katerih je razviden nakup fitofarmacevtskih sredstev, deklaracije o teh sredstvih ter evidence o delovnih opravilih.

Ob pregledu na kraju samem se preveri tudi osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (številka 92 in 93). V okviru pregleda se preveri ali se na KMG uporabljajo samo registrirana fitofarmacevtska sredstva ali sredstva, za katera je bilo izdano izjemno dovoljenje, dovoljenje za razširitev uporabe v Republiki Sloveniji ali dovoljenje za promet identičnih fitofarmacevtskih sredstev iz drugih držav članic EU ter ali se ta sredstva uporabljajo v skladu z navodilom za uporabo, navedbo na etiketi ali s podatki v dovoljenju za uporabo.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 44,20 eura na ha letno. Plačilo se dodeli na ha vključenih površin, ne glede na število tretiranj s fitofarmacevtskimi sredstvi.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na KMG ne hrani deklaracij za fitofarmacevtska sredstva in računov za nakup teh sredstev, se plačilo celotne zahteve zavrne. Če je ugotovljeno, da so bila

na GERK vključenem v zahtevo uporabljena fitofarmacevtska sredstva, ki niso na seznamu dovoljenih fitofarmacevtskih sredstev, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da sta na KMG kršeni zahtevi navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmacevtskih sredstev (številka 92 ali številka 93), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 6. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (uporaba FFS za poklicno rabo) ali da se kršijo določbe iz predpisov, ki urejajo vodovarstvena območja za vodna telesa vodonosnikov Ljubljanskega polja, Selniške dobrove, Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove, Dravskega polja, Dravsko-ptujskega polja, Apaškega polja, Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, območja občin Rižane, Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, občine Jezersko, občine Jesenice ali območja Slovenj Gradca, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

VOD_NEP: Neprezimni medonosni posevki - izbirna zahteva

Namen:

Zahteva se izvaja z namenom preprečevanja izpiranja hranil, zmanjšanja onesnaževanja podtalnice in erozije, izboljšanja rodovitnosti tal in podaljšanja pašne sezone za čebele v pozno jesen ter manjših potreb po krmljenju čebel s sladkorjem, povečanja odpornosti in boljše prezimitve čebeljih družin.

Opis:

Na površinah vključenih v zahtevo je setev neprezimnih medonosnih posevkov potrebno opraviti najpozneje do 1. 8. tekočega leta, tla pa morajo biti prekrita z neprezimnimi medonosnimi posevki od 15. 8. do najmanj 16. 10. tekočega leta, pri čemer mora biti zeleni pokrov viden na najmanj 70 % ozelenjene površine. Ozelenjena površina se lahko obdeluje po 16. oktobru tekočega leta. Na površinah z neprezimnimi medonosnimi posevki uporaba herbicidov in mineralnih dušikovih gnojil ni dovoljena. Zahteva se lahko izvaja na delu GERK (poljini), mora pa se izvajati na najmanj 20 % vseh njivskih površin, ki se nahajajo na prispevnih območjih vodnih teles površinskih voda in vodnih teles podzemne vode iz NUV. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

Kmetijske rastline, za katere se lahko uveljavlja plačilo VOD_NEP so: ajda, aleksandrijska detelja, bela gorjušica, detelja, facelija, grahor, grašica (jara), krmni grah, lan, mešanica rastlin – naknadni posevek, njivska zelišča (samo boreč), oljna ogrščica (jara), oljna repica, perzijska detelja, podsevek krmnega graha, podsevek detelje, rjava indijska gorčica, sončnice.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so bili opravljeni oranje, ustrezna setev neprezimnih medonosnih posevkov ter obdelava neprezimnega posevka (spravilo ali mehansko uničenje). Na KMG je potrebno hraniti račune iz katerih je razviden nakup fitofarmaceutskih sredstev ter gnojil.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, morebitna vključenost kmetijske rastline v več zahtev operacije VOD in ustreznost območja vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka), račune o nakupu fitofarmaceutskih sredstev in gnojil ter evidence o delovnih opravilih.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da so kršene obveznosti izvajanja zahteve, se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahteve navzkrižne skladnosti o minimalni talni odeji (številka 23). V okviru pregleda se preveri ali se talna odeja na kmetijskem zemljišču vzdržuje v skladu z običajnimi načini kmetovanja.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 156 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ugotovljeno, da je bila na poljini vključeni v zahtevo setev neprezimnega medonosnega posevka opravljena po 1. 8. tekočega leta, se ob prvi kršitvi plačilo za to poljino v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da je bila na poljini vključeni v zahtevo obdelava površin z neprezimnim medonosnim posevkom izvedena pred 16. 10. tekočega leta, se ob prvi kršitvi plačilo za to poljino v tekočem letu zniža za 40 %. Če med 15. 8. in 16. 10. tekočega leta zeleni pokrov ni bil viden na vsaj 70 % površine vključene v zahtevo ali pa so bila na površini vključeni v zahtevo uporabljena dušikova mineralna gnojila ali herbicidi, se ob prvi kršitvi plačilo za to poljino v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo setev kmetijske rastline ni bila opravljena ali pa je bila rastlina neustrezna, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteva številka 23), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo

zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VOD_POD: Setev rastlin za podor (zeleno gnojenje) - izbirna zahteva

Namen:

Z izvajanjem zahteve se tla zaščitijo pred erozijo in izpiranjem, s čimer se izboljšujeta struktura in rodovitnost tal, povečuje organska masa v tleh, izboljša zračno vodni režim v tleh, zmanjšuje zapleveljenost površine in zmanjša poraba gnojil.

Opis:

Po spravi glavnega posevka se sejejo ustrezne kmetijske rastline, ki se pred setvijo naslednje kmetijske rastline podorjejo. Podor mora biti opravljen najpozneje do 15. 11. tekočega leta. Rastline za podor se lahko uveljavljajo le kot neprezimni posevek. Minimalna prisotnost posevka za zeleno gnojenje na njivi ni določena. Pred podoravanjem je dovoljeno spravilo semena tistih kmetijskih rastlin, pri katerih tehnologija omogoča, da ostane večji del rastlinskih ostankov za podor na njivi.

Setev rastlin za podor se lahko izvaja na delu GERK vključenega v zahtevo (poljini). V zahtevo se lahko vključi del njivskih površin. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Zahteve ni dovoljeno uveljavljati na najožjih vodovarstvenih območjih – državni nivo.

Kmetijske rastline, za katere se lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve VOD_POD, so: abesinska gizotija, ajda, aleksandrijska detelja, bar, bela gorjušica, bob, detelja, facelija, grah, grahor, grašica (jara), krmna ogrščica (jara), krmna repica (jara), krmni bob, krmni grah (jari), krmni sirek, mešanica rastlin – naknadni posevek, oljna ogrščica (jara), oljna redkev, oljna repica, oves (jari), perzijska detelja, proso, rjava indijska gorčica, sirek, soja, sončnice, sudanska trava, podsevek krmnega graha, podsevek detelje, travnodeteljne mešanice, volčji bob.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena setev ustreznih neprezimnih posevkov ter podor.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, morebitna vključenost kmetijske rastline v več zahtev operacije VOD in ustreznost območja in vključenih njivskih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost posevka) ter evidence o delovnih opravilih.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 210 eurov na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 20 %.

Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo podor ustrezne kmetijske rastline ni bil opravljen do 15. 11. tekočega leta, se ob prvi kršitvi plačilo za to poljino v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na poljini vključeni v zahtevo setev kmetijske rastline za podor ni bila opravljena ali pa je bila rastlina neustrezna, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

OHRANJANJE HABITATOV STRMIH TRAVNIKOV

Operacija Ohranjanje habitatov strmih travnikov (KRA_S50) se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«.

Namen:

Operacija je namenjena ohranjanju travniških habitatov na strmih legah, zmanjševanju nevarnosti za erozijo in preprečevanju gaženja travne ruše, ohranjanju mozaičnosti kmetijske krajine in preprečevanju opuščanja kmetijske rabe ter zaraščanja.

Opis:

Operacija se izvaja na travnikih, na katerih se nahajajo površine, katerih nagib znaša 50 % ali več in ki so večje ali enake 0,01 ha in. Upravičenec mora strme površine travnika najmanj enkrat letno pokositi ter opraviti spravilo. Obe opravili morata potekati ročno ali s specializirano mehanizacijo. Operacija se lahko izvaja na delu GERK, na celotnem GERK, na katerem se nahajajo površine, vključene v operacijo, pa je prepovedana uporaba mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev. Na površinah vključenih v operacijo je do 15. 8. tekočega leta prepovedana paša. Po tem datumu je paša dovoljena, vendar je potrebno zagotoviti, da na tej površini ne prihaja do pregaženosti oziroma prepašenosti.

Upravičenec lahko v operacijo vključi del GERK, na katerem je vsota površin z nagibom 50 % ali več vsaj 0,1 ha. Najmanjša strnjena površina, ki se upošteva v seštevek vseh strmih površin znaša 0,01 ha. V operacijo mora biti vključenih vsaj 0,3 ha strmih površin. Operacije ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo, mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0 do 1,2 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja in spravilo ter na kakšen način (ročno, specialna mehanizacija).

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje operacije, ustreznost nagiba in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno operacijo plačilo znaša 217,50 eura na ha letno. Upravičenec pridobi plačilo le za tiste dele površine vključene v operacijo, katerih nagib je večji ali enak 50 %.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se plačilo ob prvi kršitvi v tekočem letu za celotno zahtevo zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se plačilo celotne zahteve ob prvi kršitvi v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da strme površine GERK, vključene v operacijo niso bile pokošene ročno ali s specialno mehanizacijo, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ugotovljeno, da se je na strminah vključenih v operacijo pred 15. 8. tekočega leta izvajala paša, da pri jesenski paši prihaja do pregaženosti ali prepašenosti ali da ni bilo opravljeno ustrezno spravilo, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da so bila na GERK, ki je

vklučen v operacijo uporabljena ali mineralna gnojila ali fitofarmacevtska sredstva, se ob prvi kršitvi plačilo za to površino v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,3 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,3 in manj ali enako kot 0,6 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,6 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v operacijo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se zahteva v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 4. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (preventivni ukrepi), ki se nanašajo na uravnoteženo gnojenje ali 6. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (uporaba FFS za poklicno rabo), se plačilo zahteve v celoti zavrne.

GRBINASTI TRAVNIKI

Operacija Grbinasti travniki (KRA_GRB) se izvaja na GERK z vrsto rabe »1300 – trajni travnik«. Operacija se izvaja na območju grbinastih travnikov.

Namen:

Operacija je namenjena ohranjanju grbinastih travnikov, ki so posebnost kmetijske in kulturne krajine, prispeva pa tudi k ohranjanju vrstne pestrosti rastlinskih in živalskih vrst, preprečevanju gaženja travne ruše, preprečevanju opuščanja kmetijske rabe in zaraščanja.

Opis:

Upravičenec mora grbinaste travnike najmanj enkrat letno ročno pokositi in opraviti tudi ročno spravilo. Na celotni površini GERK vključenega v operacijo sta prepovedani uporaba mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev, prav tako je prepovedana paša. Operacija se izvaja na celotnem GERK, upravičenec pa lahko v operacijo vključi poljubno število GERK (minimalno 0,3 ha površin). Operacije ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bili opravljeni košnja in spravilo ter na kakšen način.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje operacije, ustreznost območja in travnika. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32), ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno operacijo plačilo znaša 144,20 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da GERK vključen v operacijo ni bil ročno pokošen, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je ugotovljeno, da na GERK vključenem v operacijo ni bilo opravljeno spravilo, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da se je GERK vključenem v operacijo izvajala paša ali so bila uporabljena ali mineralna gnojila ali fitofarmaceutska sredstva, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v operacijo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se zahteva v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe 4. člena Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (preventivni ukrepi), ki se nanašajo na uravnoteženo gnojenje ali 6. člena Pravilnika o

integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi (uporaba FFS za poklicno rabo), se plačilo zahteve v celoti zavrne.

REJA DOMAČIH ŽIVALI NA OBMOČJU POJAVLJANJA VELIKIH ZVERI

Operacija Reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri se izvaja na GERK z vrstama rabe »1300 – trajni travnik« in »1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi« ter vključuje tri zahteve:

- KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi preničnimi varovalnimi elektromrežami (KRA_OGRM);
- KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja (KRA_VARPA);
- KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi (KRA_VARPP).

Na površini (GERK), na kateri se izvaja zahteva KRA_OGRM ni možno izvajati zahteve KRA_VARPA ali KRA_VARPP. Na površini (GERK), na kateri se izvaja zahteva KRA_VARPA pa se lahko izvaja tudi zahteva KRA_VARPP.

KRA_OGRM: Varovanje črede z visokimi preničnimi varovalnimi in elektromrežami

Namen:

Zahteva je namenjena preprečevanju izgub pašnih živali zaradi napadov zveri, predvsem v nočnem času. Zahteva omogoča sobivanje velikih zveri (rjavi medved in volk) in domačih živali, ohranjanje ugodnega stanja populacij velikih zveri, travniških habitatnih tipov in vrst ter biotske raznovrstnosti.

Opis:

Na GERK, vključenem v zahtevo, mora biti postavljena ograja, zgrajena iz visokih elektromrež. Višina ograje mora biti vsaj 160 cm, ograja pa mora biti neprestano pod električno napetostjo najmanj 5 kV, tudi ko živali niso v ograji. Ograja mora biti prenična, saj jo je potrebno premestiti vsakokrat, ko sta travna ruša in zemljišče znotraj ograje pogažena. Za varovanje črede se lahko uporabljajo tudi staje oziroma stalne ograde iz betonskega železa, višine vsaj 160 cm, ki onemogočajo fizični dostop velikih zveri do živali. Zjutraj je potrebno živali spustiti iz ograje, zvečer pa jih ponovno zbrati in zapreti. Če ustrezno visoka ograja, ki je pod neprestano napetostjo obdaja celoten GERK, se lahko uporablja tudi kot dnevna ograja. V tem primeru živali ni potrebno spuščati iz ograje. Površine, vključene v zahtevo, morajo biti pasene.

Zahteva se izvaja na območju pojavljanja medveda in volka (MV1). Zahteva se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,2 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. KMG mora preko predpisanih obrazcev voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta potekali košnja in paša ter kdaj je bila postavljena oziroma prestavljena ograja, zgrajena iz visokih elektromrež. Na KMG je potrebno hraniti načrt ureditve pašnika in paše.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), načrt ureditve pašnika in paše ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se prisotnost in ustreznost elektromrež, staj oziroma stalnih ograd iz betonskega železa ter jakost električne napetosti v elektromreži, popiše pa se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljavnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 119,90 eura na ha letno. Plačilo se dodeli za celotno površino GERK vključenega v zahtevo.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo ni postavljene visoke premične varovalne elektromreže ali ograde iz betonskega železa oziroma se za varovanje črede ne uporablja staje, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da je na GERK vključenem v zahtevo višina elektromreže ali ograje nižja od predpisane, elektromreža ni pod neprestanim električnim tokom ali živali ponoči niso spuščene iz ograde, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo živali tekom dneva niso izpuščene iz ograde, površina GERK ni pasena ali da sta travna ruša in zemljišče znotraj ograde pogažena, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da na KMG ni prisotnega načrta ureditve pašnika in paše, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe Pravilnika o primernih načinih varovanja premoženja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju, ki se nanašajo na primeren način varovanja premoženja (priloga 1), se plačilo zahteve v celoti zavrne.

KRA_VARPA: Varovanje črede ob prisotnosti pastirja

Namen:

Zahteva je namenjena preprečevanju izgub pašnih živali zaradi napadov zveri. Zahteva omogoča sobivanje velikih zveri (rjavi medved in volk) in domačih živali, ohranjanje ugodnega stanja populacij velikih zveri, travniških habitatnih tipov in vrst ter biotske raznovrstnosti.

Opis:

Na GERK, vključenem v zahtevo, se podnevi varovanje črede izvaja s prisotnostjo pastirja, ponoči pa se živali zapre v hlev. Površine, vključene v zahtevo, morajo biti pasene. Zahteva se izvaja na območju pojavljanja medveda in volka (MV2). Zahteva se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,2 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin. KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so se pasle živali. Na KMG je potrebno hraniti načrt ureditve pašnika in paše.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika) ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se prisotnost pastirja in pregleda načrt ureditve pašnika in paše. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 112,60 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo pastir ne varuje črede, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo živali čez noč niso zaprte v hlevu, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo površina ni pasena, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da na KMG ni prisotnega načrta ureditve pašnika in paše, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

KRA_VARPP: Varovanje črede s pastirskimi psi

Namen:

Zahteva je namenjena preprečevanju izgub pašnih živali zaradi napadov zveri. Zahteva omogoča sobivanje velikih zveri (rjavi medved in volk) in domačih živali, ohranjanje ugodnega stanja populacij velikih zveri, travniških habitatnih tipov in vrst ter biotske raznovrstnosti.

OPIS:

Na GERK, vključenem v zahtevo se varovanje črede izvaja z najmanj tremi pastirskimi psi, ki morajo biti stalno prisotni v bližini črede. Pastirskim psom mora biti omogočeno prosto gibanje brez priveza, cepljeni pa morajo biti proti steklini. Prisotnost pastirja za izvajanje zahteve ni potrebna.

Zahteva se izvaja na območju pojavljanja medveda in volka (MV2). Zahteva se lahko izvaja na delu površin trajnega travinja, vendar na celotni površini GERK vključenega v zahtevo. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). KMG, ki uveljavlja plačilo za zahtevo mora zagotavljati povprečno letno obtežbo z živino od 0,2 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini se je izvajala paša. Na KMG je treba hraniti načrt ureditve pašnika in paše ter dokazilo, da so pastirski psi cepljeni (modra knjižica – potni list).

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost območja in travnika. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost travnika), načrt ureditve pašnika in paše ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se stalna prisotnost pastirskih psov v bližini črede in dokazilo, da so psi cepljeni. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na KMG.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 107,60 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK vključenem v zahtevo pastirski psi niso stalno prisotni v bližini črede, se plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zavrne. Če je ugotovljeno, da je število pastirskih psov, ki varujejo čredo, nižje od predpisanega ali da pastirskim psom ni omogočeno prosto gibanje, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da pastirski psi niso cepljeni proti steklini, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da na KMG ni prisotnega načrta ureditve pašnika in paše, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo zniža v tekočem letu za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

PLANINSKA PAŠA

Operacija Planinska paša se izvaja na GERK z vrsto rabe »1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi« in vključuje dve zahtevi:

- KRA_CRED: Paša po čredinkah na planini;
- KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem.

V operacijo se lahko vključijo le planine, ki imajo več kot 5 ha največje upravičene površine trajnega travinja. Upravičenec se lahko vključi ali v zahtevo KRA_CRED ali v zahtevo KRA_PAST.

KRA_CRED: Paša po čredinkah na planini

Namen:

Zahteva je namenjena ohranjanju krajinske raznovrstnosti planin, visokogorskih travnišč, preprečevanju intenzifikacije, prepašenosti in zgaženosti travne ruše.

Opis:

V zahtevo je treba vključiti vse površine trajnega travinja planine. Na planini se mora paša izvajati po čredinkah, ki so lahko razmejene z ograjo ali naravnimi omejitvami. Na planini vključeni v zahtevo se lahko uporabljajo le fitofarmacevtska sredstva, ki so dovoljena v ekološki pridelavi.

Živali se morajo na planini vključeni v zahtevo pasti najmanj 80 dni letno, v tem času pa mora planina zagotavljati obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha površin trajnega travinja na planini.

Planina mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta se izvajala paša ter uporabljala fitofarmacevtska sredstva. Izpolniti je treba tudi obrazca »Podatki o uporabi fitofarmacevtskih sredstev pri ukrepu KOPOP« in »Evidenca o uporabi fitofarmacevtskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. Če je kmetijsko gospodarstvo vključeno zgolj v operacijo planinska paša, potem zbirnikov o uporabi gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni potrebno voditi, evidenca o uporabi organskih in mineralnih gnojil pa se vodi le za planino z zahtevkom operacije planinska paša. Na KMG je treba hraniti račune iz katerih je razviden nakup vrste fitofarmacevtskih sredstev, deklaracije fitofarmacevtskih sredstev, načrt ureditve pašnika in paše ter dnevnik paše in skice čredink.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost travniških površin. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi ter trajanje paše. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na planini in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin), načrt ureditve pašnika in paše, deklaracije fitofarmacevtskih sredstev ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev ter dnevnik paše in skico čredink. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na planini.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 64,30 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se za planino z zahtevkom ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na planini paša ne izvaja po čredinkah ali se na planini uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, ki niso dovoljena v ekološki pridelavi, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %.

Če je ob pregledu ugotovljeno, da na KMG ni prisotnega dnevnika paše, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da na KMG ni prisotnega načrta ureditve pašnika in paše, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

V primeru, da je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG planini pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

KRA_PAST: Planinska paša s pastirjem

Namen:

Zahteva je namenjena ohranjanju krajinske raznovrstnosti planin, visokogorskih travnišč, preprečevanju intenzifikacije, prepašenosti in zgaženosti travne ruše.

Opis:

V zahtevo so vključene vse površine trajnega travinja planine. Na planini je obvezna prisotnost pastirja oziroma pastirjev, pri čemer en pastir lahko skrbi za največ 50 GVŽ. Nosilec KMG mora podati izjavo o številu stalno prisotnih pastirjev na planini ter o njihovem obdobju prisotnosti. Na planini se lahko uporabljajo le fitofarmacevtska sredstva, ki so dovoljena v ekološki pridelavi.

Živali se morajo na planini vključeni v zahtevo pasti najmanj 80 dni letno, v tem času pa mora planina zagotavljati obtežbo z živino od 0,5 do 1,8 GVŽ travojedih živali na ha površin trajnega travinja na planini.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta se izvajala paša ter uporabljala fitofarmacevtska sredstva. Izpolniti je treba tudi obrazca »Podatki o uporabi fitofarmacevtskih sredstev pri ukrepu KOPOP« in »Evidenca o uporabi fitofarmacevtskih sredstev na kmetijskem gospodarstvu – zbirnik za vse površine kmetijskega gospodarstva«. Če je kmetijsko gospodarstvo vključeno zgolj v operacijo planinska paša, potem zbirnikov o porabi gnojil in fitofarmacevtskih sredstev ni potrebno voditi, evidenca o uporabi organskih in mineralnih gnojil pa se vodi le za planino z zahtevkom operacije planinska paša.

Na KMG je treba hraniti izjavo o številu pastirjev, račune iz katerih je razviden nakup vrste fitofarmacevtskih sredstev, deklaracije fitofarmacevtskih sredstev, in načrt ureditve pašnika in paše.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve, ustreznost travniških površin in izjavo o številu pastirjev. Z upravnim pregledom se preveri tudi povprečna letna obtežba s travojedimi živalmi ter trajanje paše. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na planini in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin), načrt ureditve pašnika in paše, deklaracije fitofarmacevtskih sredstev, izjavo o številu pastirjev na planini ter evidence o delovnih opravilih. Preveri se prisotnost pastirjev na planini ter račune o nakupu fitofarmacevtskih sredstev. Popiše se tudi vrste in kategorije živali prisotnih na planini z zahtevkom.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Ob pregledu površin se preveri osnovni standard oziroma upoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (zahteva številka 32) ter ohranjanju prosto živečih ptic (zahteva številka 29). V okviru pregleda se preveri ali so travniške površine v območju Natura 2000 – habitatni vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta ter ali so travniške površine v območju Natura 2000 – ptice vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. 10. tekočega leta.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 112,60 eura na ha letno. Če na planini posamezen pastir skrbi za več kot 50 GVŽ se plačilo zahteve KRA_PAST zniža sorazmerno z deležem GVŽ, ki presega to število.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG za planino z zahtevkom ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na planini ni prisotnega pastirja, se plačilo za celotno zahtevo zavrne. Če je ob pregledu ugotovljeno, da se na planini uporabljajo fitofarmacevtska sredstva, ki niso dovoljena v ekološki pridelavi, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na KMG ni prisotnega načrta ureditve pašnika in paše, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane do 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 5 %. Če je ob upravnem pregledu ugotovljeno, da minimalna ali maksimalna obtežba odstopa od predpisane več kot 0,1 GVŽ travojedih živali na ha kmetijskih površin, se v tekočem letu plačilo za celotno zahtevo zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je na površini, vključeni v zahtevo, ugotovljena kršitev pri izvajanju osnovnega standarda (navzkrižna skladnost, zahteve številka 29 ali 32), se KMG pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se plačilo zahteve v celoti zavrne, kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) pa se prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačila, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

VISOKODEBELNI TRAVNIŠKI SADOVNJAKI

Operacija Visokodebelni travniški sadovnjaki (KRA_VTSA) se izvaja na GERK z vrsto rabe »1222 – ekstenzivni sadovnjak«.

Namen:

Operacija je namenjena ohranjanju tradicionalne kulturne krajine in življenjskih prostorov nekaterih evropsko ogroženih vrst rastlin, ptic in drugih živali, ki travniške sadovnjake potrebujejo za gnezdišča, prehranjevališča, zatočišča, skrivališča,...

Opis:

GERK vključeni v operacijo morajo biti zatravljeni z negovano ledino, na zatravljeni površini pa se mora izvajati kosna ali pašna raba (tudi pod krošnjami). Na GERK vključenih v operacijo je potrebno negovati drevesa ter izvajati obnovo nasadov, v prvem ali drugem letu trajanja obveznosti pa mora biti opravljena tudi oživitvena rez. Oživitvena rez ni potrebna, če so drevesa redno vzdrževana in negovana. Na GERK vključenem v operacijo mora biti gostota dreves med 50 in 200 drevesi na ha, vsaj 25 dreves na ha pa mora biti posajenih na srednjih in bujnih podlagah. Če se drevo posuši ali odmre, pri dopolnjevanju praznih mest ni dovoljeno uporabljati šibko rastočih podlag (seznam primernih podlag je dostopen na spletnih straneh ministrstva in agencije). V primeru dopolnjevanja praznih mest je na KMG potrebno hraniti deklaracije uporabljenih podlag.

Operacija se lahko izvaja na delu površin visokodebelnih travniških sadovnjakov, vendar na celotni površini GERK vključenega v operacijo. Operacije ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na istem GERK, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto).

Kmetijske rastline, za katere se lahko uveljavlja plačilo za izvajanje operacije KRA_VTSA, so: bezeg, breskev, češnja, dren, granatno jabolko, grenivka, hruška, jabolana, kaki, kostanj, kutina, leska, limonovec, mandarinovec, mandelj, marelica, mešane sadne vrste, murva, nashi, nektarina, nešplja, oreh, oreh in kostanj, pomarančevce, rakitovec, skorš, sliva/češplja, smokva (figa), šipek, višnja in žizula.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini so se izvajali košnja, paša, nega dreves, oživitvena rez, dopolnjevanje praznih mest ter gnojenje.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje operacije in ustreznost sadovnjaka (gostota dreves, zatravljenost in visokodebelnost). Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in velikost površin), evidence o delovnih opravilih ter deklaracije podlag, v primeru dopolnjevanja praznih mest.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljavnih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno operacijo plačilo znaša 204,20 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ugotovljeno, da na GERK, vključenem v operacijo, površina ni zatravljena z negovano ledino, ali da v prvih dveh letih trajanja obveznosti ni bila opravljena oživitvena rez, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da na GERK, vključenem v operacijo, drevesa niso negovana ali se nasad ne obnavlja, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ugotovljeno, da na GERK, vključenem v operacijo, ni zagotovljena kosna ali pašna raba, da je bila pri dopolnjevanju uporabljena šibko rastoča podlaga ali pa na KMG ni prisotne deklaracije za ustrezno podlago, se ob prvi kršitvi plačilo za ta GERK v tekočem letu zniža za 20 %. Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da na GERK, vključenem v operacijo, gostota dreves odstopa od predpisane, se plačilo za ta GERK v tekočem letu zavrne.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

OHRANJANJE MEJIC

Operacija Ohranjanje mejic (KRA_MEJ) se izvaja na mejicah, ki so pripisane blokom KMG. Izjema so bloki, ki vsebujejo GERK z vrstami rabe 1181 – trajne rastline na njivskih površinah, kjer pridelava ni v tleh, 1191 – rastlinjaki, kjer pridelava ni v tleh, 1320 - travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi ali 1420 – plantaža gozdnega drevja,

Namen:

Z izvajanjem operacije se ohranja življenjski prostor za kmetijstvo pomembnih žuželk in biotske raznovrstnosti v kmetijski krajini, zagotavlja pribežališča za živali ob obdelavi kmetijskih površin in pri košnji travniških površin ter omejuje širjenje za kmetijstvo škodljivih organizmov. Ohranjanje mejic prispeva tudi k preprečevanju erozije in zmanjševanje negativnih vplivov vetra, suše, neurij in toče.

Opis:

Mejica, ki se pripiše bloku mora biti dolga vsaj 10 metrov ter široka od 2 do 20 metrov. Najmanjša dolžina mejice, za katero se lahko uveljavlja plačilo, znaša dva metra. Mejico je treba obrezovati in redčiti vsako drugo leto, to pa izvesti tako, da se mejica ne poškoduje in se ne prekine zveznost njene krošnje. Operacija se lahko izvaja na delu dolžine mejice, ki je pripisana bloku, lokacija izvajanja zahteve pa se med leti lahko spreminja. KMG mora skupno vstopno dolžino mejic ohranjati ves čas trajanja obveznosti, dovoljeno pa je zmanjšanje do 10 %.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta se izvajala obrezovanje in redčenje mejice.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ustreznost območja, mejic in blokov. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (velikost in stanje mejic) ter evidence o delovnih opravilih.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno operacijo plačilo znaša 1,60 eura na tekoči meter mejice letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je dolžina mejice, za katero se uveljavlja plačilo, krajša od dveh metrov, se plačilo za to mejico v tekočem letu zavrne.

Če je ugotovljeno, da mejica ni bila obrezana in redčena vsako drugo leto, ali da je bilo redčenje mejice izvedeno tako, da je bila prekinjena zveznost njene krošnje, se ob prvi kršitvi plačilo za to mejico v tekočem letu zniža za 40 %. Če je ugotovljeno, da je bila mejica obrezana tako da se je poškodovala, se ob prvi kršitvi plačilo za to mejico v tekočem letu zavrne.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe Zakon o divjadi in lovstvu, ki se nanašajo na prepoved sekanja, požiganja ali drugačnega uničevanja živih mej, grmišč in s suho zarastjo poraslih površin po pašnikih, travnikih in poljih med 1. marcem in 1. avgustom, se plačilo operacije v celoti zavrne.

REJA LOKALNIH PASEM, KI JIM GROZI PRENEHANJE REJE

Operacija Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje (GEN_PAS) se izvaja za lokalne pasme domačih živali (avtohtone in tradicionalne pasme domačih živali).

Namen:

Operacija GEN_PAS je namenjena ohranjanju genskih virov lokalnih pasem ter izboljšanju stanja biotske in genske raznovrstnosti, s preprečevanjem izgube biološkega materiala, prilagojenega določenemu okolju.

Opis:

Do plačila za operacijo so upravičene avtohtone pasme živali:

- govedo: cikasto govedo;
- konji: lipicanski konj, posavski konj in slovenskih hladnokrvni konj;
- prašiči: krškopoljski prašič;
- ovce: belokranjska pramenka, bovška ovca, istrska pramenka, jezersko-solčavska ovca;
- koze: drežniška koza;
- kokoši: štajerska kokoš.

Do plačila so upravičene tradicionalne pasme živali:

- konji: ljutomerski kasač;
- prašiči: slovenska landrace linija 11, slovenska landrace linija 55 in slovenski veliki beli prašič;
- ovce: oplemenjena jezersko-solčavska ovca;
- koze: slovenska sanska koza in slovenska srnasta koza;
- kokoši: slovenska grahasta kokoš, slovenska srebrna kokoš, slovenska rjava kokoš in slovenska pozno operjena kokoš.

Upravičenec se v operacijo lahko vključi z vrsto živali, katerih skupna obtežba znaša najmanj 1 GVŽ. Izjema so belokranjska pramenka, istrska pramenka in drežniška koza, pri katerih mora upravičenec v operacijo vključiti najmanj tri živali ter kokoši, pri katerih mora upravičenec v operacijo vključiti najmanj 30 živali. Živali vključene v operacijo morajo biti na KMG prisotne celotno koledarsko leto. Plačilo se lahko uveljavlja samo za živali, ki so vpisane v izvirno rodovniško knjigo, rodovniško knjigo oziroma registre ali evidence porekel, ki jih vodijo organizacije za živinorejo, odobrene v skladu z zakonom, ki ureja živinorejo.

Število živali vključenih v operacijo se v obdobju trajanja obveznosti ne sme spreminjati. Pri tem se posamezne živali med letom lahko nadomestijo z živalmi iste pasme, med leti pa tudi z živalmi druge avtohtone ali tradicionalne pasme te vrste. Število živali se glede na vstopno leto lahko zmanjša za največ 10 %, vendar ne sme biti nižje od vstopnega praga. Če ena žival predstavlja več kot 10 % živali vključenih v operacijo, se število živali med leti lahko glede na vstopno leto zniža za eno žival. Kot živali prisotne na KMG se šteje tudi živali, ki so določeno obdobje na paši na KMG planini ali KMG skupnem pašniku.

Žival vključeno v operacijo je treba nadomestiti v roku 60 dni od dneva izločitve, v primeru prodaje ali zakola pa v roku 30 dni. O izločitvi je treba agencijo pisno obvestiti in priložiti ustrezna dokazila v roku desetih delovnih dni od dneva izločitve, o nadomestitvi živali pa v roku desetih delovnih dni od dneva nadomestitve. Za obveščanje se uporabljajo predpisani obrazci. Ne glede na datum izločitve oziroma nadomestitve, ki ga upravičenec navede na obrazcu, se za govedo in konje kot datum izločitve oziroma nadomestitve uporablja datum odhoda oziroma prihoda na KMG iz centralnega registra govedi oziroma centralnega registra konj.

Če izločena živali ni nadomeščena v ustreznem roku ali je po nadomestitvi živali število GVŽ manjše od števila prijavljenega v zahtevku, je potrebno zahtevke ustrezno zmanjšati. Pri vlaganju zahtevka upravičencu ni treba priložiti seznama živali potrjenega s strani pristojne selekcijske službe, saj to preverbo opravi agencija sama. Podatki o vpisu v ustrezne evidence se za pasme goveda in konjev preverjajo na dan 1. 2. tekočega leta, za prašiče, ovce, koze in kokoši pa na dan pred oddajo zbirne vloge.

Z operacijo predpisano število živali posamezne pasme se v GVŽ preračuna z uporabo koeficientov iz obrazca »Stalež živali po vrstah in kategorijah rejnih živali«.

KMG mora na predpisanih obrazcih voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj so bile opravljene izločitve in nadomestitve živali vključenih v operacijo.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri vpis živali v izvirno rodovniško knjigo, rodovniško knjigo oziroma registre ali evidence porekel, ki jih vodijo organizacije za živinorejo, odobrene v skladu z zakonom, ki ureja živinorejo in

število živali. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi ter evidence o delovnih opravilih. Popiše se vrste in kategorije živali prisotnih na KMG ter preveri ustreznost pasem.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno operacijo plačilo znaša 193,62 eura na GVŽ letno za avtohtone pasme domačih živali in 116,17 eura na GVŽ letno za tradicionalne pasme domačih živali.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob upravnem pregledu ali pregledu na kraju samem ugotovljeno, da je na KMG prisotnih manj živali kot jih je dejansko vključenih v operacijo oziroma, da živali niso ustrezne pasme ali vključene v rejski program, se število živali pri katerih je bila ugotovljena kršitev obravnava kot razlika med prijavljenim in ugotovljenim številom živali.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe Zakon živinoreji, ki se nanašajo na dovoljeno rejo domačih živali ali določbe Pravilnika o ohranjanju biotske raznovrstnosti v živinoreji, ki se nanašajo na oceno stopnje ogroženosti pasme, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

OHRANJANJE RASTLINSKIH GENSKIH VIROV, KI JIM GROZI GENSKA EROZIJA

Operacija Ohranjanje rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija se izvaja v dveh zahtevah, ki se med seboj lahko dopolnjujeta. Na KMG mora biti v posamezno zahtevo vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin, lahko pa je v obe zahtevi skupno vključenih najmanj 0,3 ha kmetijskih površin.

Zahteva Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin (GEN_SOR) se izvaja na GERK z vrstami rabe »1100 – njive«, »1160 – hmeljišče«, »1211 – vinograd«, »1221 – intenzivni sadovnjak«, »1222 – ekstenzivni sadovnjak« in »1230 – oljčnik«.

Zahteva Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin (GEN_SEME) se izvaja na GERK z vrsto rabe »1100 – njive«.

GEN_SOR: Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin

Namen:

Zahteva je namenjena varovanju in ohranjanju izvirnih lastnosti in genske variabilnosti avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin, izboljšanju stanja biotske in genske raznovrstnosti ter spodbujanju trajnostnega kmetovanja.

Opis:

Do plačila za zahtevo so upravičene naslednje avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin:

Žita:

- ajda: Čebelica in Darja;
- pšenica: Gorolka in Reska;
- proso: Sonček.

Koruza: Lj-180 in Lj-275 t.

Druge rastline za krmo na njivah:

- inkarnatka: Inkara;
- krmna ogrščica: Daniela in Starška;
- lucerna: Bistra, Krima in Soča;
- podzemna koleraba: Rumena maslena;
- strniščna repa: Kranjska okrogla.

Detelja: Črna detelja: Poljanka.

Trave:

- travniška bilnica: Jabeljska;
- trpežna ljuljka: Ilirka;
- navadna pasja trava: Kopa;
- travniški mačji rep: Krim;
- mnogocvetna ljuljka: KIS Draga.

Zelenjadnice kot samostojne rastline:

- motovilec: Ljubljanski, Pomladin in Žličar;
- radič: Goriški, Monivip in Solkanski.

Zelenjadnice, kot ena KMRS:

- čebula: Belokranjka, Ivica rdeča, Ptujška rdeča in Tera;
- česen: Jesenski Anka, Ptujski jesenski, Ptujski spomladanski in Štrigon;
- fižol (nizek fižol, turški fižol, visok fižol): Breginc, Cipro, Češnjevce, Jabelski pisanec, Jeruzalemski, Kifeljček just, Klemen, Ptujski maslenec, Prepeličar tomačevski, Semenarna 22, Stoletni in Zorin;
- korenje: Ljubljansko rumeno;
- kumara: Dolga zelena;
- paprika: Botinska rumena, Sivrija in Soroksari;
- paradižnik: Dule, Jani pritlikav, Luka, Maribor, Milka, Novosadski jabučar, Stanko, Tomi in Val;
- solata: Belokriška, Bistra, Dalmatinska ledenka, Leda, Ljubljanska ledenka, Marija, Posavka in Vegorka;
- zelje (belo zelje): Futoško, Ljubljansko, Varaždinsko 2 in Varaždinsko 3.

Krompir: Bistra in Kresnik.

Oljnice:

- oljna buča: Slovenska golica;
- riček: Koroški.

Hmelj: Atlas, Bobek, Cerera in Savinjski golding.

Sadne rastline:

- breskev: Norman in Veteran;
- češnja: Brusniška hrustavka, Francoska, Napoleonova, Petrovka, Tarčentka, Vigred, Vipavka in Volovsko srce;
- hruška: Avranška, Junijska lepatica, Lukasova in Rjavka;
- jablana: Ananasova reneta, Bartolenka, Baumanova reneta, Beli zimski kalvil, Beličnik, Bobovec, Bojkovo jabolko, Boskopski kosmač, Carjevič, Carska reneta, Citronka, Damasonski kosmač, Dolenjska voščenska, Gloria mundi, Gorenjska voščenska, Goriška sevka, Grafenštajnc, Herbertova reneta, Jakob Lebel, Jonatan, Kanadka, Kaselska reneta, Klanferca, Koksova oranžna reneta, Krivopecelj, Lepocvetka, Londonski peping, Lonjon, Majda, Mariborka, Ontario, Ovčji nos, Pisani kardinal, Pohorka, Prinčevo jabolko, Priolov delišes, Rdeča škrbotavka, Rdeča zvezdasta reneta, Rdeči astrahan, Rdeči delišes, Rdeči jesenski kalvil, Rdeči ovčji nos, Rožnik, Šampanjska reneta, Špička, Štajerski mošancelj, Štajerski pogačar, Zeleni štetinec, Zlata parmena, Zuccalmaglio reneta, Zvezdasto jabolko in Zvončasto jabolko;
- leska: Istrska dolgoplodna leska in Istrska okrogloplodna leska;
- marelica: Ogrska marelica in Pišeška;
- oljka: Buga, Črnica, Mata in Štorta;
- oreh: Elit, Haloze, MB-24, Petovio in Rače;
- sliva/češplja: Čačanska rana, Domača češplja in Erzinška;
- smokva (figa): Bela petrovka, Flazana, Laščica, Miljska, Pinčica, Sivka in Zelenka;
- višnja: Gorsemska dvojna, Lotova in Šumadinka.

Vinska trta: Cipro, Klarnica, Kraljevina, Maločrn, Pergolin, Pikolit, Pinela, Poljšakica, Ranfol, Ranina, Rumeni plavec, Šentlovrenka, Vitovska grganja in Zelen.

V zahtevo se lahko vključi del površin, izvaja pa se lahko na delu GERK (poljini). Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Če KMG poseje drugo kmetijsko rastlino kot je prijavljena na zbirni vlogi, je pred najavo pregleda na kraju samem oziroma pred izdajo odločbe potrebno opraviti spremembo zbirne vloge ter navesti kmetijsko rastlino, ki je bila dejansko posejana.

Zahteva se lahko uveljavlja kot glavni, neprezimni ali prezimni posevek, vendar na isti površini le enkrat na leto. Med posameznimi leti se vrste in sorte avtohtonih in tradicionalnih kmetijskih rastlin vključenih v zahtevo lahko zamenjajo.

Površina avtohtonih in tradicionalnih sort v trajnem nasadu se določi sorazmerno z deležem, ki ga predstavlja število avtohtonih in tradicionalnih sadik v nasadu.

KMG mora preko predpisanih obrazcev voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini sta bila opravljena setev ali saditev avtohtone ali tradicionalne rastline ter spravilo. Na KMG je potrebno hraniti račune, iz katerih mora biti razviden nakup semena oziroma sadik avtohtonih oziroma tradicionalnih sort kmetijskih rastlin in uradne etikete ali etikete oziroma potrdila dobavitelja, s katerimi so opremljeni ta semena oziroma sadike ob nakupu, če gre za kupljeno seme oziroma sadike ter dokazila o prvem nakupu semena oziroma sadik in kopije zbirnih vlog, iz katerih mora biti razvidno, da se je v času od prvega nakupa semena ta sorta pridelovala na KMG, če gre za lastno pridelano seme oziroma sadike. Računov in deklaracij ni potrebno hraniti za trajne nasade, ki so bili vzpostavljeni pred letom vlaganja zahtevka.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost sorte ter vključenih površin. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in sort ter velikost površin), račune in deklaracije ter evidence o delovnih opravilih.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljalnih ukrepov, ki presega uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu za trajne nasade oziroma s katerimi koli agrotehničnimi ukrepi, ki preprečujejo semenitev plevelov za orna zemljišča.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 136,38 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na poljini vključeni v zahtevo nahaja druga kmetijska rastlina od prijavljene v zahtevku, se plačilo za to poljino v tekočem letu zavrne. Če je poleg tega ugotovljeno, da rastlina prisotna na poljini ni avtohtone ali tradicionalne sorte, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi, ki se nanašajo na uporabo odpornih sort oziroma semena ali sadilnega materiala, ki izpolnjuje pogoje v skladu s predpisi o trženju semenskega materiala kmetijskih rastlin (preventivni ukrepi), se plačilo zahteve v celoti zavrne.

GEN_SEME: Pridelava semenskega materiala avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin

Namen:

Zahteva je namenjena spodbujanju pridelave semena in sadik avtohtonih in tradicionalnih sort žit, koruze, krompirja, oljnic in predivnic, krmnih rastlin in zelenjadnic, ki so v Sloveniji na razpolago le v omejenih količinah. Zahteva prispeva k preprečevanju izgube genetskega materiala teh sort, prilagojenega specifičnim rastnim razmeram.

Opis:

Do plačila za zahtevo so upravičene naslednje avtohtone in tradicionalne sorte kmetijskih rastlin:

Žita:

- ajda: Čebelica in Darja;
- pšenica: Gorolka in Reska;
- proso: Sonček.

Koruzna: Lj-180 in Lj-275 t.

Druge rastline za krmo na njivah:

- inkarnatka: Inkara;
- krmna ogrščica: Starška;
- lucerna: Bistra;
- podzemna koleraba: Rumena maslena;
- strniščna repa: Kranjska okrogla.

Detelja: črna detelja: Poljanka.

Trave:

- travniška bilnica: Jabeljska;
- trpežna ljuljka: Ilirka;
- navadna pasja trava: Kopa;
- travniški mačji rep: Krim.

Trave za pridelavo semena: mnogocvetna ljuljka: KIS Draga.

Zelenjadnice kot samostojne rastline:

- motovilec: Ljubljanski, Pomladin in Žličar;
- radič: Goriški, Monivip in Solkanski.

Zelenjadnice, kot ena KMRS:

- čebula: Belokranjka, Ivica rdeča, Ptujška rdeča in Tera;
- česen: Jesenski Anka, Ptujski jesenski, Ptujski spomladanski in Štrigon;
- fižol (nizek fižol, turški fižol, visok fižol): Breginc, Cipro, Češnjevcevec, Jabelski pisanec, Jeruzalemski, Kifeljček justi, Klemen, Ptujski maslenec, Prepeličar tomačevski, Semenarna 22, Stoletni in Zorin;
- korenje: Ljubljansko rumeno;
- kumara: Dolga zelena;
- paprika: Botinska rumena, Sivrija in Soroksari;
- paradižnik: Dule, Jani pritlikav, Luka, Maribor, Milka, Novosadski jabučar, Stanko in Tomi;
- solata: Belokriška, Bistra, Dalmatinska ledenka, Leda, Ljubljanska ledenka, Marija, Posavka in Vegorka;
- zelje (belo zelje): Futoško, Ljubljansko, Varaždinsko 2 in Varaždinsko 3.

Krompir: Kresnik.

Oljnice:

- oljna buča: Slovenska golica;
- riček: Koroški.

V zahtevo se lahko vključi del njivskih površin, izvaja pa se lahko na delu GERK (poljini). Najmanjša poljina na kateri se lahko izvaja zahteva mora biti velika vsaj 0,01 ha. Zahteve ni treba celotno obdobje trajanja obveznosti izvajati na isti površini, mora pa se v tem obdobju izvajati na površini vstopne velikosti (dovoljeno odstopanje do 10 % glede na vstopno leto). Če KMG poseje drugo kmetijsko rastlino kot je prijavljena na zbirni vlogi, je pred najavo pregleda na kraju samem oziroma pred izdajo odločbe potrebno opraviti

spremembo zbirne vloge ter navesti kmetijsko rastlino, ki je bila dejansko posejana. Med posameznimi leti se vrste in sorte avtohtonih in tradicionalnih kmetijskih rastlin vključenih v zahtevo lahko zamenjajo.

KMG mora preko predpisanih obrazcev voditi **evidence o delovnih opravilih** iz katerih je razvidno, kdaj in na kateri površini je bila opravljena setev avtohtone ali tradicionalne rastline ter spravilo. KMG mora biti vpisano v register dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin.

Na KMG je treba kot dokazilo o sortni pristnosti semenskega posevka oziroma nasada hraniti:

- zapisnik o uradnem pregledu semenskega posevka ali nasada avtohtone ali tradicionalne sorte, ki ga izda organ, ki mu je v skladu z zakonom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin, dodeljeno javno pooblastilo za vođenje postopka uradne potrditve semenskega materiala kmetijskih rastlin ali
- odločbo o vpisu avtohtone ali tradicionalne sorte v sortno listo, ki jo izda uprava ali
- uradne etikete ali etikete oziroma potrdila dobavitelja, izdana v skladu z zakonom, ki ureja semenski material kmetijskih rastlin, skupaj z internimi odpremicami vzdrževalca sorte ali račune o nakupu, iz katerih sta razvidni vrsta in sorta kmetijske rastline – navedena dokazila se hranijo od prvega nakupa semena oziroma sadik, če se uporabljajo lastno pridelano seme oziroma sadike.

Pregledi:

Ob oddaji zahtevka se preveri ali se za prijavljeno kmetijsko rastlino lahko uveljavlja plačilo za izvajanje zahteve in ustreznost sorte ter vključenih površin. Z upravnim pregledom se preveri ali je KMG vpisano v register dobaviteljev semenskega materiala. Ob pregledu na kraju samem se pregleda stanje na KMG in v naravi (skladnost kmetijskih rastlin in sort ter velikost površin), evidence o delovnih opravilih ter preveri dokazila o sortni pristnosti semenskega posevka oziroma nasada.

Ob pregledu površin se preveri, ali se na površini, vključeni v zahtevo, izvajajo minimalne aktivnosti - vzdrževanje kmetijskih zemljišč v stanju, primernem za pašo ali pridelavo, brez pripravljanih ukrepov, ki presegajo uporabo običajnih kmetijskih metod in strojev, in sicer košnja vsaj enkrat do 15. oktobra v tekočem letu za trajne nasade oziroma s katerimi koli agrotehničnimi ukrepi, ki preprečujejo semenitev plevelov za orna zemljišča.

Plačilo:

Za pravilno izvedeno zahtevo plačilo znaša 279,59 eura na ha letno.

Kazni:

Če je pri pregledu na kraju samem ugotovljeno, da KMG ne vodi evidenc o delovnih opravilih, se ob prvi kršitvi plačilo za celotno zahtevo v tekočem letu zniža za 40 %, če pa je ugotovljeno, da evidence o delovnih opravilih niso vodene ustrezno (niso popolne), se ob prvi kršitvi plačilo celotne operacije v tekočem letu zniža za 5 %.

Če je ob pregledu na kraju samem ugotovljeno, da se na poljini vključeni v zahtevo nahaja druga kmetijska rastlina od prijavljene v zahtevku, se plačilo za to poljino v tekočem letu zavrne. Če je poleg tega ugotovljeno, da rastlina prisotna na poljini ni avtohtone ali tradicionalne sorte, se površina te poljine obravnava kot čezmerna prijava.

Če je s pregledom na kraju samem ugotovljeno, da se na površini, vključeni v zahtevo, ne izvajajo minimalne aktivnosti, se ob prvi kršitvi plačilo za zahtevo v tekočem letu zniža za 1 %.

Če je ugotovljeno, da se na KMG kršijo določbe Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin, se plačilo zahteve v celoti zavrne.

OSTALE OBVEZNOSTI UPRAVIČENCA

SPLOŠNI POGOJI TER MINIMALNE ZAHTEVE

Poleg specifičnih obveznosti posameznih zahtev ukrepa KOPOP so upravičenci ves čas trajanja tega ukrepa dolžni izpolnjevati tudi splošne pogoje.

V okviru ukrepa KOPOP morajo upravičenci vsako leto opraviti program usposabljanja v obsegu najmanj štirih ur, najmanj enkrat v prvih treh letih izvajanja uporabiti storitev svetovanja (upravičenci, ki so v ukrep KOPOP prvič vstopili v letu 2015 v prvih štirih letih) ter upoštevati prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav. Če upravičenec ne opravi letnega usposabljanja, se mu plačilo za celoten ukrep KOPOP v tekočem letu zniža za 5 %. Ob prvi ponovitvi kršitve se plačilo za celoten ukrep KOPOP upravičencu zniža za 20 %, ob drugi ponovitvi pa za 40 %. Ob tretji in četrti ponovitvi kršitve se plačilo za celoten ukrep KOPOP upravičencu zavrne. Če upravičenec v prvih treh (oziroma štirih) letih ne uporabi storitve svetovanja, se mu plačilo za ukrep KOPOP za tretje (oziroma četrto) leto zniža za 20 %. Če upravičenec storitve svetovanja ne uporabi niti v četrtem ali petem letu, se mu peto leto izplačilo za celoten ukrep KOPOP zavrne. Če je ugotovljeno, da upravičenec uporablja blata iz komunalnih čistilnih naprav, se mu v tekočem letu plačilo za celoten ukrep KOPOP v celoti zavrne. Ob prvi ponovitvi kršitve se upravičencu KOPOP plačilo v celoti zavrne, že prejeta sredstva pa je upravičenec dolžan vrniti.

Upravičenci do plačil za ukrep KOPOP morajo ves čas trajanja obveznosti izpolnjevati tudi minimalne zahteve za uporabo gnojil, v okviru katerih morajo voditi evidence uporabe živinskih in mineralnih gnojil za vsa kmetijska zemljišča na KMG. Iz evidenc morajo biti razvidni najmanj količina in vrsta živinskega gnoja in mineralnega gnojila, čas gnojenja in podatki o površini, kjer se uporabljajo. Če je KMG vključeno zgolj v operacijo planinska paša, potem vodi evidenco samo za planino z zahtevkom. Če upravičenec evidenc uporabe gnojil ne vodi, se mu plačilo za ukrep KOPOP v tekočem letu zniža za 5 %. Ob prvi ponovitvi kršitve se plačilo za ukrep KOPOP upravičencu zniža za 20 %, ob drugi ponovitvi pa za 40 %. Ob tretji in četrti ponovitvi kršitve se plačilo za ukrep KOPOP upravičencu v celoti zavrne.

Upravičenci do plačil za ukrep KOPOP morajo ves čas trajanja obveznosti izpolnjevati tudi minimalne zahteve za uporabo fitofarmaceutskih sredstev, v okviru katerih morajo upoštevati zahteve navzkrižne skladnosti o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev (Predpisane zahteve ravnanja 10: zahteve 92 – 99). V primeru kršitve minimalne zahteve za uporabo fitofarmaceutskih sredstev se za tekoče leto plačilo za ukrep KOPOP zniža za 5 %, KMG pa se pripiše kršitev navzkrižne skladnosti. To pomeni, da se kršitev iz navzkrižne skladnosti (znižanje plačil) prenese tudi na ostala plačila iz zbirne vloge (neposredna plačila, OMD plačilo, plačila za ekološko kmetovanje, plačila za dobrobit živali).

Upravičenci do plačil za ukrep KOPOP v prvem letu vstopa v ukrep na KMG popišejo izhodiščno stanje zalog posameznih vrst gnojil in fitofarmaceutskih sredstev na dan oddaje zbirne vloge, nato pa morajo ves čas trajanja obveznosti voditi podatke o nabavi, porabi, oddaji, prejemu in zalogi posameznih vrst gnojil in fitofarmaceutskih sredstev za vse površine KMG (zbirniki). Če je KMG vključeno zgolj v operacijo planinska paša, potem ne mora voditi zbirnikov. V primeru ugotovitve neuravnotežene bilance pri vodenju teh evidenc se plačilo ukrepa KOPOP za tekoče leto zniža za 1 %. Ob prvi ponovitvi kršitve se plačilo ukrepa KOPOP za tekoče leto zniža za 2 %. Ob drugi ponovitvi kršitve se plačilo ukrepa KOPOP za tekoče leto zniža za 3 %. Ob tretji ponovitvi kršitve se plačilo ukrepa KOPOP za tekoče leto zniža za 4 %. Ob četrti ponovitvi kršitve se plačilo ukrepa KOPOP za tekoče leto zniža za 5 %.

INFORMIRANJE IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI O AKTIVNOSTIH, KI PREJEMAJO PODPORO PRP 2014-2020

Prejemniki javne finančne podpore, katere vir je Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (PRP 2014–2020), so dolžni pri svojem delovanju izpostaviti ta vir sofinanciranja. Iz PRP 2014–2020 se med drugim sofinancirajo plačila ukrepov kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje, plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami in dobrobit živali.

Prejemniki plačil naštetih ukrepov morajo na svoji poslovni spletni strani (če ta obstaja) ob oddaji zbirne vloge objaviti ustrezne logotipe in simbole ter informacije o aktivnostih, ki so predmet plačil. Informacije o aktivnostih in obvezni elementi spletne strani zavzemajo najmanj 25 % spletne strani (25 % tiskane spletne strani), ki je namenjena informacijam o viru sofinanciranja izvajanja aktivnosti. Vir sofinanciranja mora biti naveden ves čas obstoja poslovne spletne strani oziroma najmanj do zadnjega izplačila.

Področje informiranja in obveščanja javnosti ureja Pravilnik o označevanju vira sofinanciranja iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. [67/18](#)). Do Pravilnika lahko dostopate tudi preko spletne strani programa razvoja podeželja: <https://www.program-podezelja.si/sl/136->

Pri ugotovljeni kršitvi označevanja vira sofinanciranja (nepravilna označitev oziroma neoznačitev) se plačila za zadevni ukrep razvoja podeželja iz uredbe v tekočem letu znižajo za en odstotek.

OBSEG POVRŠIN

Površina, vključena v posamezno zahtevo oziroma operacijo ukrepa KOPOP, lahko v primerjavi z vstopno površino med leti odstopa za 10 %.

Če se v primerjavi z vstopno površino površina, ki je vključena v posamezno zahtevo KOPOP poveča za več kot 10 % in manj ali enako kot 20 %, se vstopna površina razširi tako, da zajema tudi nove površine. V prihodnjih letih se torej 10 % dovoljeno odstopanje gleda v primerjavi z novo vstopno površino.

Če se v primerjavi z vstopno površino površina, ki je vključena v posamezno zahtevo KOPOP poveča za več kot 20 %, se vstopna površina razširi, tako da zajema tudi nove površine, obstoječa obveznost pa se nadomesti z novo, kar pomeni, da se leto povečanja šteje kot prvo leto (petletne) obveznosti.

Če se v primerjavi z vstopno površino površina, ki je vključena v posamezno zahtevo KOPOP zmanjša za več kot 10 %, se plačilo za to zahtevo v tekočem letu delno ali v celoti zavrne. Če razlika med ugotovljeno površino tekočega leta ter vstopno površino, znižano za 10 %, znaša več kot 33,33 %, se plačilo za to zahtevo v celoti zavrne, upravičenec pa je dolžan vrniti del že prejetih sredstev iz naslova te zahteve.

VLAGANJE ZAHTEVKOV

Če upravičenec v času trajanja obveznosti v tekočem letu ne vloži zahtevka za plačilo operacije oziroma zahteve KOPOP, za katero je prevzel obveznost, se vsa plačila prejeta v preteklih letih iz naslova zadevne operacije oziroma zahteve obravnavajo kot neupravičeno izplačani zneski in se izterjajo v skladu s 54. členom Uredbe 1306/2013/ES.

DOSTOP DO DOKUMENTACIJE

Upravičenec do plačil za ukrep KOPOP mora agenciji, ministrstvu, revizijskemu organu ter drugim nadzornim organom omogočiti dostop do dokumentacije povezane s tem ukrepom. Če upravičenec ne omogoči dostopa do zadevne dokumentacije, se šteje, da obveznosti ukrepa ni izpolnil in se plačilo za ukrep KOPOP v tekočem letu zavrne. Ob ponovitvi kršitve je dolžan upravičenec za KOPOP vrniti vsa prejeta sredstva.